

† ІЛАРІОН

Хрест і Воскресіння

ГОЛГОФСЬКА ПОЕМА

1943

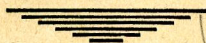
Х О Л М

Свята Данилова Гора

† ІЛАРІОН

ХРЕСТ І ВОСКРЕСІННЯ

ГОЛГОФСЬКА ПОЕМА

Львів. Бібліотека
АН УРСР

1943

ХОЛМ

Свята Данилова Гора

0568

Новий об'єкт

Холм. и Голгоф. урср - 1974

Українська Друкарня. Холм, Свята Данилова Гора.

Державна універсальна
наукова бібліотека

№ 2601

Український Народе, недолею мучений, —
Прийми цю Голгофську Поему!
Все життя віддаю я, щоб лик твій засмучений
Став ясніший за світло едему...

Голгофська Поема — найбільш Тобі znána
За все Твоє довге життя...
Увесь час в Твоїх грудях смертельна рана,
Хрест тяжкий — Твоє скорбне буття...

За Народ свій неупинно гарячі Молитви
Я Всевишньому Богу складаю,
Щоб на нас припинились смертельні гонїтви,
Щоб ясного діждатися раю.

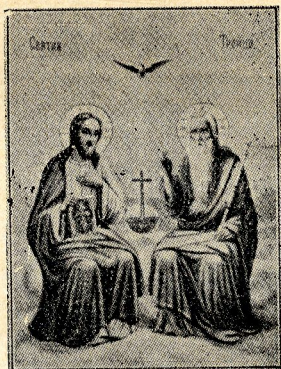
Я вірю в Наро́ду мого́ Воскресіння,
Вірю в долю ясну́ю його́.
Вірю глибоко: прийде небáром спасіння
Розп'ятого́ люду мого́!...

І воскресне Наро́д мій, міцний та великий,
І вільним увійде в наро́дів сем'ю!
Вірю глибоко: віслухають святі ліки
Гарячу Молитву мою́!...

† І л а р і о н.

I.
ПРОЛОГ.
У небі спередвіку.

1.

Бог Отець:

„Посилаю Тебе, о Мій Сину улюблений,
Спасти всіх людей з перворідних гріхів.
Приверні для них рай їх, Адамом¹ загублений,
Попровадь їх до вічних спасінних шляхів!

Своїм втіленням людським обож їх природу,
Ввесь народ Мій Моїми Синами вчині.
Царство вічне верні всьому тлінному роду, —
Хай безсмертними стануть гріховні сині!

Щоб виконать волю предвічну Нашу,
Щоб святілася повно вона,
Ти вип'єш за людство смертельну Чашу
Голгофських страждань аж до дна ..

І замучений будеш невинною Жертвою, —
Та воскреснеш Ти третього дня.
І воздвігнеш із аду людину Ти мертвую, —
Вдихнеш в душу живого огня!”

¹ А д а м — по-гебрейському adam: людина, чоловік.

2.

Бог Син:

„Нехай ста́неться ві́шняя Отча́я воля, —
Я слухня́ний пові́ки Твій Син!...
Спередві́ку встано́влена ця́ Моя доля,
Спасе́нний цей вільний Мій чин”...

3.

Бог Дух Святий:

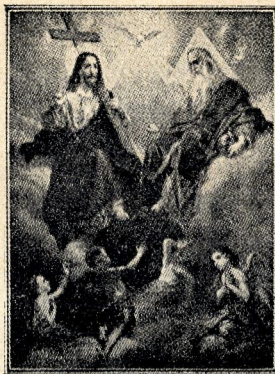
„Нехай Отча́я воля свя́титься:
Я по́стійно зо́стану́сь і в Си́ні.
І тро́їчна вся Оди́нця
Буде ра́зом у Ні́м і в Лю́діні.
Не оста́влю са́мітного Си́на, —
Я при Ньо́му й у Ньо́му все бу́ду.
Односу́щная Тро́їця єди́на
Разом вчи́нить Ві́дкупле́ння лю́ду!”

4.

Хори Анголів:

„Свят, свят, свят наш Госпо́дь,
Творе́ць неба́ й землі,
Свят, свят, свят Савао́ф,
Що всі́м сві́тить у млі́!

Отча́ воля єди́на
Для Йо́го всі́х ді́тей.
Бог ві́ддав Сво́го Си́на
За спасі́ння лю́дей.

Свят Господь, що обожив
На землі чоловіка,
Що надію примножив
Для людей спреждевіка.

Свят Господь, що відкрив
Для людей двері раю,
Всім упалим явив
Милосердя без краю.

Свят Господь, що прорік
Найсвятіше з чудес:
Досягнє чоловік
Воскресінням небес!...

Свят, свят, свят наш Господь,
Творець неба й землі,
Свят, свят, свят Савабф,
Що всім світить у млі!"...

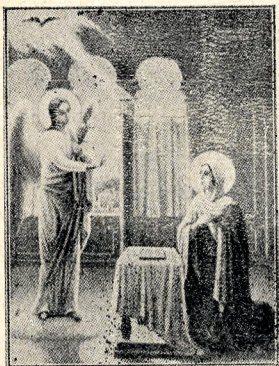
II.

Скорбна Мати й Людський Син.

1.

Радуйся, Благодатная!

Благовіщення. Єв. Луки 1. 26-38

На крилах літає Пречиста Марія,
На ході снить рожевії сні.
Доганяє стрілою в думках мрію мрія,
І всі — найсолодші вони...

Благовісно Їй Божий Висләнець
Возвістив вишню волю небес:
Від Неї зачнётся Обранець,
Як найвищєє чудо з чудес:

Святий Дух на Пречистую зліне,
І без мужа породить Вона...
„Престол батька Давида, Мій Сіне,
Тобі доля судила ясна!“...

„І повік царюватиме Він в домі Якова,
Його Царству не буде кінця!“...
І все в Невісній думка однакова, —
З мрій рожевих сплітає вінця...

„Я слухняна Господня Служниця,
Нехай станеться все це Мені!“...
І палають огнем Її радісні лица,
Б'ють надією очі ясні...

Paolo: Пресвятая Марія.

На людях благовоління.

Ісусове народження. Єв. Луки 2. 1—20.

Пастухи оточили Святую Родину
В Вифлеємській печері тісній,
Й поспішаючи, знову та знову без впину
Предивне розказують Їй.

У яслах лежала заснула Дитина,
Біля ясел соплі баранці.
Вкривала Пречиста хітónчиком Сина, —
Цвіла в Ней весна на лиці.

А. Figel: Свята Родина.

Пастухи повідали, що Ангол із пеба
Возвістів їм предівну новину...
Великих подій сподіватися треба,
Величне чекає Дитину...

Споглянув Господь на народні страждання,
І шле світові долю Сіон...
Навіяли радість пастуші віщання,
Не берé очей стомлених сон...

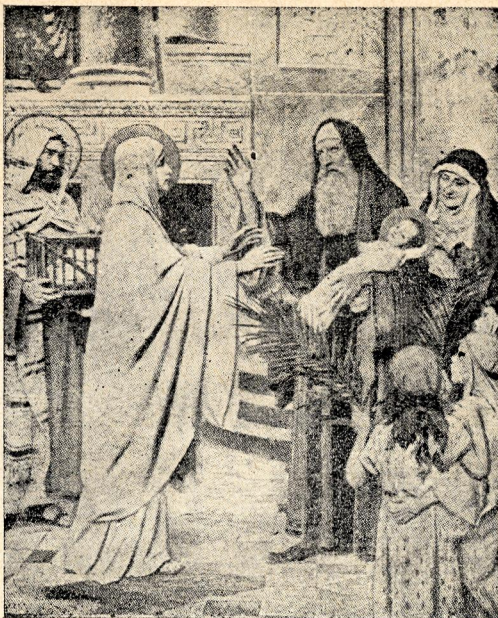
І згадала тепер неневісна Мати,
Що їй благовістив Гавриїл...
І для Сина в будуччині став виринати
Давидів прабатьківський стіл...

Giovanni: Свята Ніч.

На Виводинах.

Стрітення. Єв. Луки 2. 22—35.

Повна радості неслась Святая Родина,
Поспішаючи в місто гірською тропією.
Йосип ніс на руках своїх дівного Сина,
У Марії для жертви пташки під пахом.

З неба заздрило радості сонечко красне,
Дитинка рожево всміхалась крізь сон.
І мріяла Мати про будуче щасне,
Мерехтіли в уяві Давид, Соломон...

Анголі над Дитиною тихо співали,
Вітерець грав косою Марії...
І духу цілющого Її додавали
Рожеві ці матері мрії...

І принесли в Святиню жертвенного Сина,
Щоб все виконати по Закону.
І щастям горіла Святая Родина
Одержати ласку Сіону.

Але ра́птом у Храмі Годину стрічає
Увесь сивий Пророк Симеон.
Йому світлом небесним обличчя палає,
Його очі горять, як Сіон.

І схопив він на руки тремтючі Дитину,
І став вдячного гімна співати.
Усі слухали радісно щасну новину,
Цвіла щастям Пречистая Мати.

Та почувся вкінці ніби голос ридання,
Симеон прорікав у журбі:
„Призначений Він на падіння й вставання,
І меч душу прошіє Тобі”...

І дзвенів старий голос пророчий грізбобою,
Марія стояла півмертва...
І покрилось обличчя пречисте журбобою,
І з рук впала принісена жертва...

4.

Лютує цар Ірод.

Єв. Матвія 2. 1—12, 16—18.

Лютує цар Ірод, і мститьсѧ наро́ду,
Кого тільки дістане рука.
Насміялися з нього волхви́ ці зо Сходу,
Незабу́тня обра́за така...

Привела́ їх озна́ка до міста святого, —
Явила́сь на сході зоря́.
Озна́ка смертельна́ для Ірода злого, —
Віщує ново́го царя́.

Не верну́лись до нього премудрі́ї ма́ги, —
Додому вті́клі тайкома́...
І Ірод лютує з такої знева́ги,
Споко́ю цареві нема́...

Волхви́ обіцяли звісти́ть про Дитину,
Що Ме́сією ста́не наро́ду...
Руйнує́ це Іродову́ всю родину́, —
Вбиває́ царя́ з його́ роду́.

Лютує і мститься цар Ірод жорстокий,
Не знаходить спокою підє...
Зневага на чолі кладє слід глибокий,
Палає обличчя блідє.

І наказа дає цар жорстокий поспішно:
В Назарєті побити дітей...
І ридає Рахиля за дітьми невтішно,
Чути стогін із сочень грудєй...

5.

На чужині в Єгипті.

Єв. Матвія 2. 13—15.

Опівночі Йосип збудив Божу - Мати
Й повів їй хапливо про віщий свій сон:
Треба зараз Дитині життя рятувати,
Бо згубить Ісуса царський легіон...

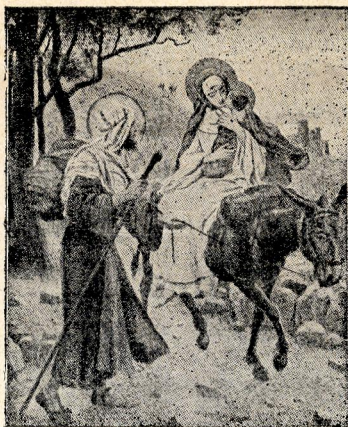
І схопіла Марія спросоння Дитину,
Й притулила її до скорботних грудєй...
Й подалася Святая Родина в чужину,
До далеких країв та незнамих людей...

І довго ховала Пречистая Сина
По пустинях гарячих та нєтрах безводних.
І багато зазнала Святая Родина
Ночєй безпритулних і днів півголодних...

І рвалося серце за долю Дитяти,
Тремтіла Марія, як пташка, в журбі...
І тоді зрозуміла Пречистая Мати
Те віще: „Меч душу прошіє Тобі”...

Женеться цар Ірод.

Легенда.

Женеться цар Ірод, Марія втікає,
 Рятую Предвічного Сина.
 Уже кілька днів відпочінку не має
 В гонітві Святая Родина...
 Женеться цар Ірод забіти Дитину,
 Що стала б в Юдеї царем.
 Розбишакам жовнірам немає вже впину
 Під лютим царствєнним псарєм...
 Женеться цар Ірод, ось-ось вже спіймає
 Свою перелякану Жертву...
 Перед ними ріка, мов те море безкрає,—
 Цар схопить Її хоча б мертву...
 Розігналась Марія, і з Сином у воду, —
 „Прийми, о Мій Господи, душу!“...
 Та Господь помагає гонімому роду, —
 Ріка обернулася в сүшу...

* * *

Женеться цар Ірод, ось-ось вже спіймає
 Свою перелякану Жертву...
 Перед ними гора, порятунку немає, —
 Цар схопить Її хоча б мертву..

„Заховай мене, горо!“ кричить Мати Божа:

„Рятуй Мені Первенця Сина!“...

А ззаді женеться царствénна сторожа,
Остання налходить година...

І гора розступілась, й сховала Марію,

І всю божественну Родину...

І Пречиста до скóрбних грудей Свою мрію,
Свою радість туліла єдину...

* * *

Святая Родина блукає в пустині,

Скрізь голий пісок перед оком...

І лячно, і сүмно всім їм в самотині,

І смерть щохвилини під боком...

І надбігли леві до Святої Родини,

І дико, і грізно ревли...

І не бачив вже Йóсип Марії й Дитини, —

Усі напівмертві були...

Аж витягнув ручку Ісусик хутénько,

І лéвам зробив острóгу...

Присмирніли леві, й їм служили любéнько,

І вказували путь - дорогу...

* * *

Зголодніла Святая Родина в пустині, —

Від вчóра нічóго не їла...

Дістати б поживи бодай хоч Дитині,

Для цьóго худенького тіла ..

Аж ось перед Ними фігóвниця плідна,

Струнка й тополéво висока...

Та плодів не дістане Родина ця бідна,

Хоч принада й солодка для ока...

І вітягла ручку Святая Дитина,

Й фігóвниці зна́ка дала:

Нагнулося дерево, — й їла Родина,

А Мати, як рожа, цвіла...

І тихо Родина в пустині блукає,
 А Ангол показує путь.
 Осліплює море піскове безкрає,
 Вітри їх гарячі січуть...

А тільки оаза де зазеленіє,
 Там спійнюється вся Родина.
 І в очах Пречистої радість ясніє, —
 Втішається з П'єрвенця Сина.

Пречиста тримає за рученьки гожі
 Свойого Предвічного Сина.
 І де ступить Сипочок, там віростуть рожі,
 Заквітне червона калина...

І втішається радістю Скорбная Мати,
 Троїмдно цвітуть її очі...
 Й починає в пустині поволі смеркати, —
 Надходять дивовища ночі...

До Єгипту.

Спочинок у пустині.

Колише Пречиста маленького Сина
Та вснути Ісусик не може.
Уже спати Дитині остання година, —
Набавилося Дитя Боже.

Колише Марія, й над Сином співає
Солодкі насонні пісні.
Та прошений сон за горами гуляє, —
Ісусові очі ясні.

І з неба злітають Ангѳолики хором.
І бавлять Дитину до сну.
Ісусик всміхається, й радісним збром
Прощає Мамусю ясну.

І тихо Дитина Свята засинає
Вартують Ангѳолики сон.
Усяке творіння Дитя оминає. —
Пильнує Його ввесь Сіон...

Виноград.

Легенда.

Старий Йосип вернувся з роботи додому
З гостінцем садовим Дитині, —
Виноград, як оріхи, Ісусу Малому
Й усій своїй вбогій Родині!

До гостінця Ісус простягнув Свої руки
Й узяв Собі грóно доспіле.
І їла Дитина, а Мати з розпúки
Хилíла обличчя омліле:

Бо сiк з винограду, мов кров та червона,
Скривáвив Святую Дитину...
Потьóки криваві покрили хiтóна
Й спливали з обличчя без впи́ну...

Ісусове личко покрилося кров'ю,
Скривáвилися й білі руки...
А Мати Пречиста то сяла любов'ю,
То мліла з душевної муки...

Заступниця наша в негодах.

Легенда.

Пречистая Мати сиділа над морем,
Обнявши руками Дитину.
Маріїне серце вкривалося горем
І рвалося з болу без впину.

Громáми кричало розбурхане море,
Здіймалися хвилі, як гóри.
І ревлó грюкотіння грізнé та сувóре,
Й лякало стемнілі простóри.

Рибацькі човні на шалéному морі
Бóролися з хвилями сміло...
Та рвалося серце Пречистої в горі,
Обличчя з печалі горіло...

Хвилина — і стали б човні потопáти
В глибоких розбурханих водах...
Та моли́ться ре́вно Пречистая Мати,
Заступниця наша в негóдах!

І ручку піднесла Святая Дитина,
І море поблагословила:
Вспокоїлось море, — і тиха година
Над водами вітягла кріла...

І меч душу прошеє тобі.

Легенда.

Пречиста Синочка Свого колихала
На постільці білій в хатині.

А думка мерéжку рожеву снувала
Про долю коханій Дитині.

І тихо співала Пречистая Мати,
Втопівши в Дитині замріяні очі...

Та ра́птом ось стали із мли впливати
Се́менові ті віщування проро́чі:

„Призначений Він на падіння й вставання,
Й меч душу прошеє Самій же Тобі“...

І тіснуться в серце Марії ридання,
Й вривається пісня в тужливій журбі...

І схилилася в тузі над Сином Марія,
Як підрізаний ко́лос на полі...

І погасла рожевая ма́терня мрія
В прочуванні будучої долі...

І сниться Ісусу.

Легенда.

Набавивсь Ісусик, і сонну голівку
Схилив на подушечку білу.
Порозмётував забавки всі на долівку,
А з ними й троянду розцвілу.

І міцно заснула Святая Дитина,
Анголі стерегли Їому сон.
І гралося з Дитям у цю сонну годину
Усміхнене сонце з вікон.

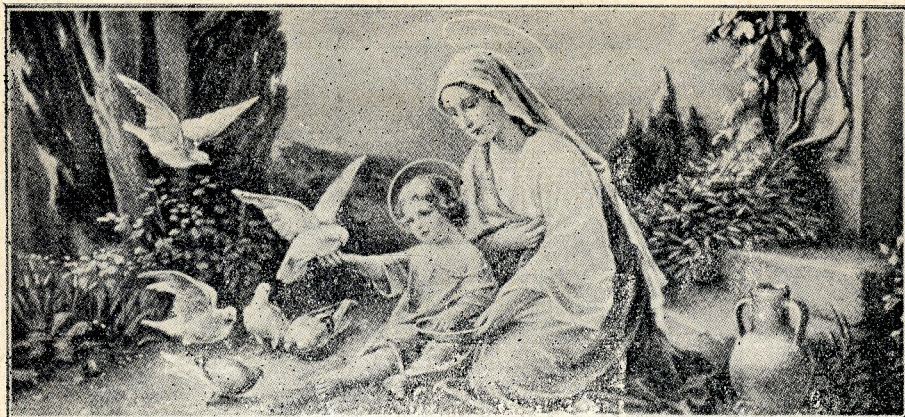
І сниться Дитині, що забавки стали
Речами терпіння будучого...
І вії спросоння від сліз трепотали,
А серце — від суму палючого...

І сниться Дитині грядучая доля,
Всі речі майбутньої мўки,
Яку віткала заздрісна людська сваволя
Та горді розбещені рўки.

І підводитись вгору став хрест над Дитиною,
А на ньому терновий вінець...
Сумна доля на світі вродиться людїною,
Та ще знати тяжкий Свій кінець!...

І сниться Ісусу, як доленьку млосну
Готують Їому сліпі люди...
І Святая Дитина жахається зб сну,
Тяжко дишуть пригнічені груди...

12.
Голубочки.
Легенда.

Пречистая Діва у гай за водою
З Синочком Ісусом ходила.
Голуби́їх прова́дять святко́во юрбо́ю,
На́ сонці блищать їхні крі́ла.
Водонóса тримає Марія в ліві́ці,
Десні́цею Сина прова́дить.
А сонце сміється Пречисті́й Діви́ці
Йі́ до гаю зеленого на́дить.
І сіла Марія в гаю бі́ля дуба,
Голубо́чків годує Дитина.
Розтру́шувать зёрно для пта́хів — це люба
Заба́ва Господнього Сина.
Усе зёрно роздав, нема́ чим годува́ти,
Голубо́чки ж так просять ще їсти!..
І скорбо́тою вкрилася Божая Мати,
Потёмні́ли очі в Неві́сти...
А голу́бки сідають Ісусу на ру́ці
І зоря́ть Йому́ в ясні́ очі...
Безра́дна Марія суму́є в розпу́ці, —
Пустити́ голодних не хоче...
І Ісусик набрав повні́ жме́ні пісочку,
І пта́хам сипну́в в дві́ руці́:
Оберну́вся на зёрно пісок у гайочку, —
Бенкету́ють усі́ голубці́!..

13.

Глиняні горобці.

Легенда.

Гуляє малота, і ліпить із глини,
Як забавки, різні птахи.
Їхні лица горять, червоніші калини,
Одежа обёрнена в лахи.

З неба пригорщами сіє сонце проміння,
Голівки дітей допікає.
Навколо заснуло гаряче каміння,
Над дітками — небо безкрає.

Між малотою Пёрвенець Діви Марії,
Дванадцять пташók Він зліпів.
Співає та ліпить, віддавшиися мрії,
У працю всю душу втопів...

Аж несуться жиди з переляком великим:
„Хіба ви забули суботу?“
І криком суворим і вереском диким
Налякану вкрили малоту.

А Ісусик дихнув на наліплені птахи, —
Й шпурнули живі горобці...
І на душі жидівські линулися страхи, —
Попадали ниць мудреці...

14.

Соняшне проміння.

Легенда.

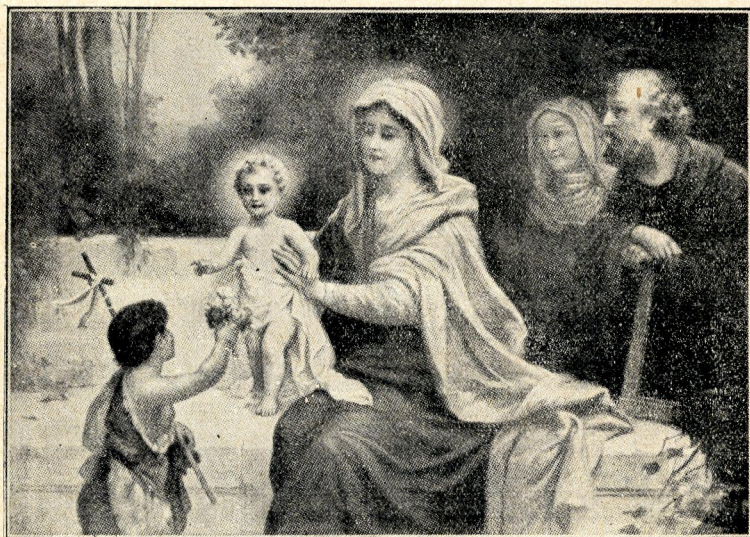
Назаретська дітвора гуляє по мурі,
Між ними Маріїн Ісус.
Мур високий, — бояться батькі їх похмурі,
Не сталося б з дітьми спокус!

А сонце пірвалося, й злото-проміння
Дощем висипалося ряснім.
І воно відбивалося від муру каміння,
Мов кілимом жовтояснім.

І скбчив Ісусик на світле проміння —
Й додóлу по ньóму спустився!...
А діти та люди зайшли в остовпіння,
І як це Ісусик не вбився?...

І кинувся з муру сусідський хлопчіна
Й собі на проміння гаряче, —
І оплакував батько невчасну смерть сина
За це безрозум'я дитяче...

А Ісусик наблизивсь до мёртвого друга,
Рукою торкнувсь його чо́ла, —
І звівся хлопчіна, а ціла окрúга
Збігáлась на чудо здовко́ла...

Н. Zatzka: Свята Родина (Йосип і Марія, Єлисагета, двоє діток: Христос і Іван Хреститель).

Дитина Учитель.

Легенда.

З надхненням небесним під дубом широким
 Ісусик Маріїн навчає.
 І слухають діти з завзяттям глибоким,
 Затихло довкілля безкрає.

Щоденно пасуть свої вівці ці діти
 Біля Назарету на полі.
 Кругом них трава та пахучії квіти,
 Як друзі дитячої волі.

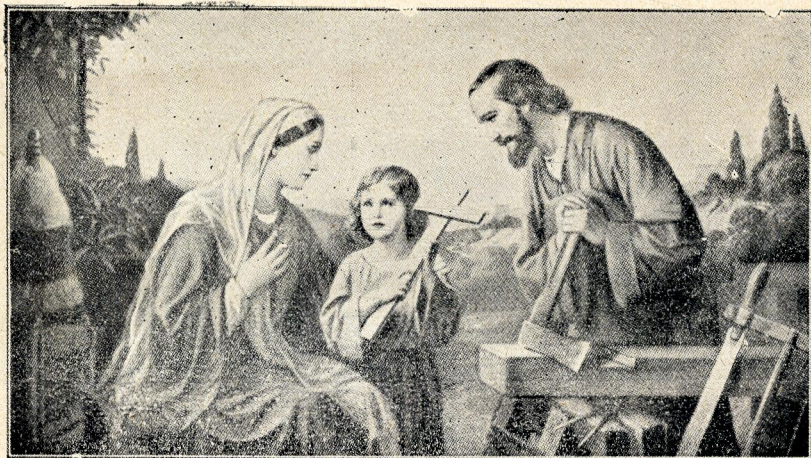
Набігавшись діти, спішать до науки, —
 Ісус їх навчає Закону.
 Оперши голівки на спалені руки,
 Всі мріють про чуда Сіону.

Ісусик навчає про Вишнього Бога,
 Про пріхід Месії Святого.
 І близькою здається до неба дорога,
 Спасіння ось прійде затого!

І ясно стається в дитячій голівці,
 Так мánять навчання пророчі!
 Всі слухають мрійно, й покинені вівці
 Зазирають Ісусові в очі...

Нехай візьме свого хреста...

Легенда.

Сміялося сонечко лобо та ясно, —
 В Назареті вінчалась весна.
 Свята Родина в садочку завчасно, —
 Від рання працює вона.

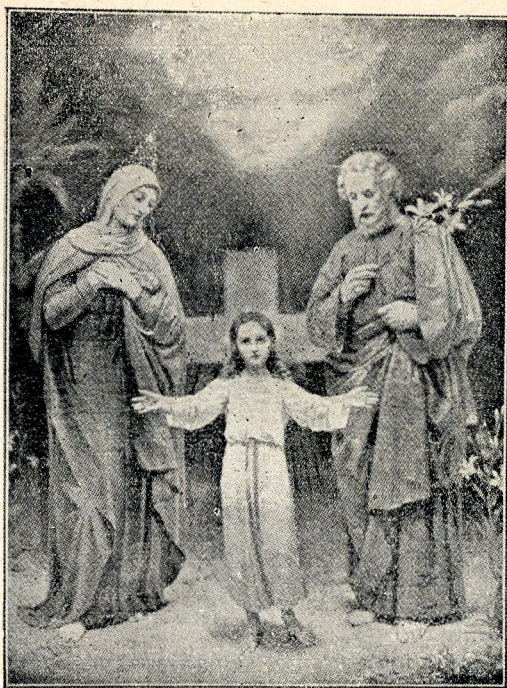
Йосип теше сусіді нового ослона,
 Марія куделю лаптує.
 А Первенець милий дівочого лона
 Собі забавки пильно майструє.

І мріє рожево Пречиста про Сина,
 Йосип радісно пісню виводить.
 Аж дивиться Мати — їх мрія єдина,
 Ісусик поважно підходить.

Дитина, як забавку, хрест змайструвала, —
 Її несе похвалитись Марії...
 І скрикнула Мати, з омління упала,
 Закрілесь пречистії вії...

Скорбна Мати.

Легенда.

Ішла полем Пречистая Мати,

Ї за руку Синочка велá.

І стала волóшки збирати,

Ї віночка Дитині сплелá.

І наділа Їому на голівку,

Ї втішалася щастям Жона...

А сонце сміялося ясно,

І Мати цвілá, як весна...

А Синочок хрестом простяг рúки, —

І потёмніло поле навкóло...

І волóшки зробилися тёрням, —

І до крóви впили́сь Їому в чо́ло...

І жахну́лася Скорбная Мати,

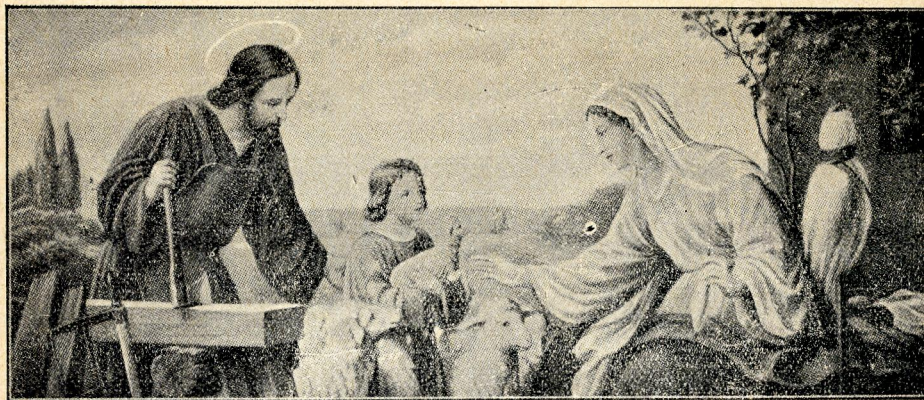
Ї рвону́лося серце з розпúки...

І кину́лася з поля втікати,

Вхо́пивши Синочка на рúки...

Я Пастир добрий.

Легенда.

Сміялося сонце, й веселе проміння
 Додоблу фонтаном лило.
 Усе спрагле живе й мовчазне каміння
 Його ненаситно пило.

Сміялося сонце, і радість небесну
 На землю тусило, мов з міху.
 В Назареті збудило сердечную весну,
 Скрізь повно пісень, повно сміху.

Йосип весело теше нового ослона,
 Його пісня несеться в довкілля.
 Марія куделю пряде на хітона,
 На серці у неї весілля.

А Ісусик маленький з ягнятами грає,
 Годує та поїть водою.
 То Пастух за ягнятами з криком ганяє,
 То вівці за Ним чередую.

І тішиться Мати, і в Пастира Сина
 Втоплює Свої ясні очі.
 І від щастя цвітуть, немов в лузі калина,
 Ніжні Її лица дівочі!...

Цар Юдейський.

Легенда.

Спинилося сонце, й гарячим промінням
Увесь Назарét обсипає.
Гурт веселих дітей аж ляцять під камінням,
Їх вигадкам краю немає.

Обирають царя пастушкі галасливі,
Щоб правив Юдеєю він.
Обрали Ісусика, й крики щасливі
Несуться, як радісний дзвін.

На камінь поклали дитячі хітони
Й на них посадили Обранця.
І радісні крики, мов срібні дзвони,
Літають на честь їх Кохánця.

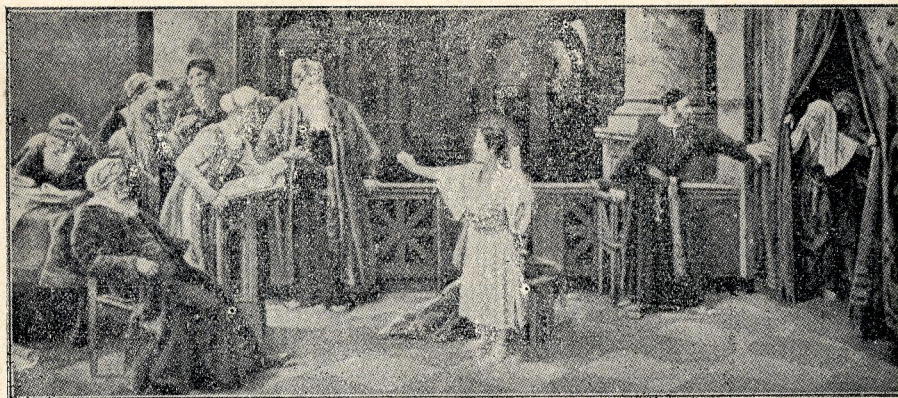
Із квіток запашних виплітають корону
Й кладуть на голівку Обранцю.
І складають пошану Юдейському трону,
Нема краю їх співу та тánцю.

Й поставала дітвора круг Ньогó півкóлом,
Як ті царедвóрці бучні.
А Ісусик на троні з піднесеним чóлом,
Горять Йому очі ясні...

І покірно схилялися всі перед троном,
Мов на річці гнучкій очерét...
А довкілля наповнене сміхом та дзвоном,
В проміннях горить Назарét...

А Ісус зростав мудрістю.

Єв. Луки 2. 41 — 52.

То не пташка побивається
 Над зруйнованим гніздом,
 Не тополя то хитається
 В полі чистім над ставком, —

То Марія всіх питається,
 Всіх випітує кругом,
 Порятунку в усіх просить,
 Молить, плаче та голосить...

Десь поділась Їй Дитина, —
 Третій день уже немає...
 Мати плаче без упину,
 Руки болізно ламає...

* * *

І прибігла Марія до Храму,
 Її на порозі спинилась без слів:
 Її Первенець любий, коханий
 Серед славних стоїть вчителів...

І пита́лась Дитина про Боже,
 Вчителі виясняли уміло.
 І лічко Ісуса погóже
 Умóm і знання́м променіло.

І гірко озв'ялася Мати до Сина:
„Третій день у печалі й журбі
Батько й Мати шукають Дитину,
Та про це нема й гадки Тобі“...

А Синок відказав Їй у мрії:
„Мені бути при справах Отця“...
І почулося горе Марії,
І туга Їй біла з лиця...

Giovanni: 12-літній Ісус у Храмі.

Уставши до світу, працює ззарання
Ісус у Своїм садочку.

Він слухає й чує найтіхші зідхання
В покритім росю листочку.

І впливло сонце, млиніве мов коло,
Й заграє на ранішніх росах,
Ісусу цілунок метнуло на чоло
Й заплуталося в довгих косах.

Святий Садівник оглядає рослини
Любовно, як мати дітей.
Від вітру прив'язує їх до тичіни,
Мов тулить Собі до грудей.

І шле Він барвісті святі піснопіня
До неба Отцеві Своїм,
А Батько із неба гаряче проміння
Розтрюшує Сину Святому.

Аж рипнули двері, й Пречистая Мати,
Від раннього сонця ясніша,
В садочок ще сонна явилася з хати, —
Та й стала від хмари темніша:

Ісус, щоб тримались міцніше рослини,
Тичіни поставив з хрестами...
Поглянула Діва, — й тієї ж хвилини
Йй серце прошилось мечами...

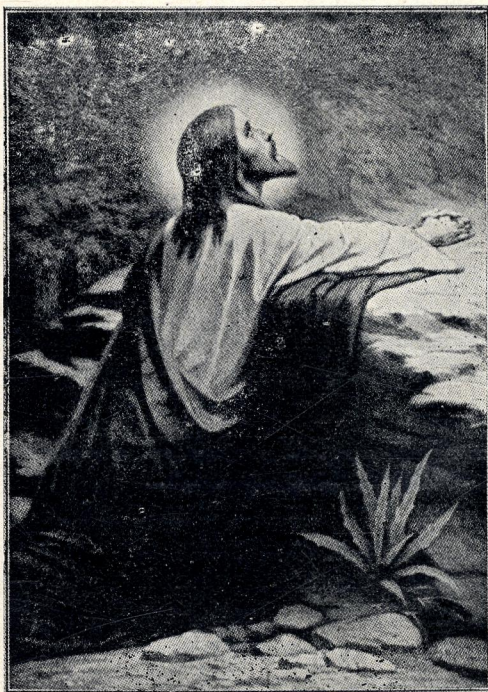
III

На службі Народові.

1.

І диявол Його випробовував.

Єв. Матвія 4. 1—11, Марка 1. 12—13, Луки 4. 1—13.

Сорок день і ночей пробував Ісус в по́сті,
На Йо́рданській пустині молився...
Раз-у-раз обіймали Йо́го темні млос́ті,
І духом докраю стомився...

Молився горліво Ісус між ка́мінням,
До неба здійма́в тремткі́ ру́ки...
Па́ла́ла ду́ша наболі́ла терпінням,
Го́ріла від бо́лю й розпу́ки...

Щоб виконать повно предвічну волю
Небесного Бога Отця,
Він зазнає небаром всю людську недолю
Й страждання тяжкі до кінця...

Він буде служити Своїмóму наро́ду,
Навчати святого життя,
І за пра́цю спасінну Йому́ в нагоро́ду
Ці люди даду́ть — розп'яття...

А диявол лукавий водно́ спокуша́є
Зболілого духом Ісуса,
І спра́гнену душу прина́дами крас
Палю́ча всевла́дна спокуса...

І моли́ться па́лко Ісус спозара́ння,
Кладеться на ка́мінь хрестом...
Душа́ Його́ повна гірко́го стражда́ння,
Тре́мтіть Йому́ тіло листом...

Посхо́дилась тихо́ пустинна зві́рина,
Й любовно́ Христа́ оточи́ла.
Дивила́ся в очі́ Йому́, мов лю́діна,
І сумно́ молитвою́ віла...

І мо́ли́ться па́лко до по́ту кривавого
Ісус на Йо́рданській пусти́ні.
І лю́ття горя́ть злісні́ очі́ лукавого
На гострій гіре́ській верхови́ні.

Моли́ться Ісусу́ вже́ духу́ немає́,
Терпі́ти вже́ біль́ше не́ сила...
І тихо́ хор Анго́льський з не́ба зліта́є
Й над Ско́рбним витягу́є кри́ла.

І ні́жно співа́ють небесні́ хори́, —
Гарячі́ святі́ пісно́піння
Луною́ несуться́ в пусти́нні́ простори́,
В палю́че Йо́рданське ка́міння:

„О Ісусе́ соло́дкий, Ісусе́ наш ми́лий, —
Нема́є кінця́ Твої́й му́ці!
Хай зася́є про́міннями́ лик Твій́ безси́лий,
Хай ми́ццю на́сїтяться́ руці́!“...

І воспря́нув з омлі́ння Ісус Свої́м ду́хом,
Огнем брі́зькають очі́ рішучі́.
Всі́ терпіння́ здаються́ Йому́ ле́гким пухом,
Небо́лючими́ рани́ прийдучі́!...

Нема чести Пророку в отчизні своїй.

Єв. Матвія 13. 53—58, Луки 4. 16—30.

„Ісус знову до рідного міста вертається!“...
 Як зворушений вулик, кипить Назарет.
 Гуде напханий в школі народ, аж гойдається,
 Як від вітру Йорданський тонкий очерет.

Вже котілася чутка стоуста широка,
 Греміла вже слава в поблизьких містах.
 Убоге ім'я з Назарету Пророка
 Від світанку до ночі в усіх на устах.

І ллються сміливі віщання пророчі,
 Надхненно навчає у школі Ісус.
 Народ у Пророка уп'яв з дива очі,
 А уші тріщать від нечутих спокус:

„На Мені Дух Господній, і Добру Новину
 Господь віслав убогим звіщати мене!“...
 Як же можна повірить теслярському Сину?!
 Божа кара Його за хулу не мине...

І крикнув у гніві народ: „Чини чуда,
 Хто повірить Тобі лиш на голі слова?“
 І несеться грозою цей крик звідусюда,
 І люття заходить усім голова...

А Ісус, повний сѹму, до них провіщає,
 Його слово несеться від грому мерщій:
 „Таж приємним Пророк для своїх не буває, —
 Нема чести Пророку в отчизні своїй!“...

І кинувсь шалений народ до Пророка:
 „Смерть насильна Тобі за зневагу таку!“
 І розкрила вже пащеку прірва глибока,
 Щоб могилою стати Цьому Смільчаку...

Та розлягся в товпі переляканий голос:
 „Рятуйся, коханий Мій Сину!“...
 Захиталась юрба, як у полі той колос,
 І спинила свій чин на хвилину...

Аж бачать — несеться Пречиста Вдовиця
 Рятувати від смерти Свого Юнака.
 І кинулась в натовп, немов та левіця,
 І спинила злочинців відвага така...

А Ісус в кінці скелі до неба зняв руки, —
 І став невидимий шалений юрбі...
 Сталось чудо, — й жахнувся народ із розпуки,
 И лякліво розходивсь, прибитий, в журбі...

Хто Мати Моя?

Єв. Матвія 12. 46—50.

Ішла довго Марія, їй безсило пристала, —
 Не несли вже стомлені ноги...
 Усіх з тихим смутком про Сина питала,
 Та ніхто не в спокоїв Небоги...

І добілась свого аж на третю днину, —
 Біля моря навчав Він людей...
 Так хотілось обняти кохану Дитину,
 Пригорнуть до зболілих грудей...

І повіли Ісусу: „Он Мати чекає,
 Може б слово промовив Їй Ти”...
 А Ісус: „Таж Син Людський родини не має,
 Усі ві — Моя Мати й брати!”...

Почула Марія цю відповідь Сина,
 І серце прошійлось мечем...
 Погасла навіки надія єдина,
 І очі зайшлися плачем...

Служити Народу — служити то Богу!

Єв. Матвія 11. 30, 4. 23—25, 9. 35—36, 25. 44—45

„Прийдіте До Мене, всі працею змóрені,
 І Я вас заспокою любóвно!”
 І працює Ісус, як на ниві неóбрانیї,
 І праці тяжкої все повно.

Навчає Він темних науки нової,
 Навчає черствіх про любов.
 Закликає безбожних до правди святої,
 Голóсить про це знов і знов.

Виповняє Син Божий предвічну дорóгу, —
 Й служить вірно Свої́ому Отцю.
 Що „Служити Нарóду — служити то Богу”
 Дає при́кладом за́повідь цю.

І Він служить Свої́ому наро́ду без впі́ну,
 За ньóго кладé душу й ті́ло.
 І приносять із вірою Лю́дському Сину,
 Усе, що ко́му набóліло.

Пливе плáвом збо́лілий наро́д до Пророка,
 Його слава гримить за гора́ми.
 Усіх тягне ціка́вість і віра гли́бока, —
 Явився Месі́я між нами!

Чи то вбогий пуждър, чи то лука вельможний,
Сюді лине всяк чоловік.
І душевну розраду одержує кожний,
Знаходить на болізни лік.

І сліпі прозрівають, і ходять кульгаві,
Померлі встають із гробів.
І краю немає Ісусовій славі
І серед вельможних, і серед рабів.

Але книжники заздрі й старшія лукава
Горіли до Нього злобою.
Голосна та широка Ісусова слава
Тягла лицемірів до бою.

І шукали лукаві потрібного чину
Для свого підступного діла.
Вони ставили засідки Людському Сину,
~~Але~~ поки пора не наспіла.

А Пречистая Мати душею страждала,
І рвалося серце від сѹму...
Побивалась за Сипом, очей не змикала, —
Пила чашу ворожого глѹму...

Prof. Zickendraht: Скорбна Мати.

„Царство Небесне належиться дітям!“

Єв. Матвія 19. 14.

Навчас Ісус, за науку ж запла́та —

Злоба́ та байдужі́сть людей...

Як до́дому загля́не, то й рідна́я хата

Не вті́шить скорбо́тних груде́й...

Фари́сеї закля́ті й лука́ва старши́на

Пості́йно шпигу́ють Христа́...

І споко́ю нема́є для Лю́дського́ Сина, —

Повсю́ду ворожі́сть та ме́ста...

А се́рце збо́ліле так проси́ть споко́ю,

Се́рдечно́ї ла́ски так хо́че...

Горя́ть сто́млені́ о́чі печа́ллю тяжко́ю,

Сумом вкрите́ облі́ччя Проро́че...

І Син Лю́дський і́де відпочи́ти між ді́ти,

Розві́ять журбу́ помі́ж ними...

Так пе́стять Ісу́са небе́сні ці́ кві́ти

Оча́ми свої́ми я́сними!...

І го́рнутьс́я ді́ти до Лю́дського́ Сина,

І прося́ть Сіо́нських ка́зок.

Їхні́ лі́чка горя́ть, як у лу́зі кали́на,

І срі́блом брени́ть голо́сок.

І тихо, і любо Він оповідає
Про славні минувшини Божі.
А спокій небесний до серця злітає,
В душі розцвітаються рожі...

Gräfe: Не бороніть дітям приходити до Мене.

Я Господня Служниця!

IV.

З р а д а.

1.

Син Людський повинен страждати.

Єв. Матвія 16. 21—23, 17. 22—23, 20. 17—19.

Учні тиху велі з Ним розмову,
Про будуче навчав їх Ісус.
Віщував загадкове щось знову, —
Говорив про конéчність спокус...

І прорік, що Він мусить страждати,
Мусить випити Чашу огня...
Що за світ увесь буде розп'ятий,
І воскресне Він третього дня...

І ввірв́алася тиха розмова,
Кожен по́вен гнітючих був дум...
Всі сиділи без ру́ху, без слова,
Оповів усіх бо́лізний сум...

А Ісус Своїм вні́кливим зóром
Їхню душу сверлі́в аж до дна.
Його очі світили́сь доко́ром,
Його по́стать тремті́ла сумна...

2.

Хай помре Людський Син!

Єв. Івана 11. 45—53, 18. 14.

Гро́мом весінні́м пронéсло́ся кра́єм:
„Чудо найви́ще з чудес!
Більше віко́ли вже ми́ не вмира́єм:
Ла́зар із мертвих госкре́с!“...

І наро́д оживав, й приста́вав до Ісуса,
Його йме́ння в усі́х на уста́х.
Фари́сеям ізнов пайго́стріша споку́са,
Огорта́є смерте́льний їх жах...

Зібралася Рада таємна на збори,
Гуде ву́ликом Синедріо́н.¹
Та про що їх заже́рти пі́чці крики й спори,
Про те знає один лиш Сіо́н.

„Коли все́ так і да́лі без зміни пробуде, —
До Ісуса пристануть усі...
І з^агине Обіцяний Край наш і люде,
І римля́ни нам стануть насі“...²

Аж Кайя́фа вели́чний приходить до сло́ва, —
Він Первосвященик тепер:
„Про оце тільки Божя всеви́шня розмова, —
Щоб один Чоловік за наро́д наш помер!“...

І пристала до цього вся Рада лукава,
Так ура́див яє́ний Сингедри́н:
„Небезпечна для кра́ю Ісусова слава, —
Хай поме́ре за наро́д Люде́ський Син!“...

3.

„На похорон тіло Моє намастила“.

Єр. Маттія 26. 6—13, Марка 14. 3—9, Луки 7. 36—50, Івана 12. 7—11.

І сповнилась да́внішня мрія, —
Ісус їсть вечерю при сто́лі...
І палає, як рожа, Ма́рія,
І світиться радість на чо́лі.

І взяла́ літру мира пахучого
З найдорожчого на́рду вона,
Й на свого́го Ме́сію будучого
Лину́ла любовно жо́на.

І сповнилась па́хоців хата,
Тро́япдно зацві́в увесь дім.
Залунала́ вечеря ба́гата,
Стало радісно го́стям усім.

І Ма́рія навко́лішки впала,
І по́зі Йо́мю намасти́ла...
І голо́ссям буйні́м витирала,
Кого в серці свого́му носила...

¹ Синедріон чи Сингедрин — юдейський парламент в Єрусалимі.

² Насі — гебрейське слово насі: верхній вождь.

А Мессіа озвався б лю́те,
Сумом вкрилось обличчя зли́не:
„Це на по́хорон Мій так паху́че
Намастила, Маріє, Мене́!“..

І рвону́лося серце Марії
В передба́ченві те́мному мук...
Задрижали від слі́з чорні ві́ї,
І випало миро із рук...

4.

О с а н н а !

Єв. Матвія 21. 1—17, Марка 11. 1—11, Луки 19. 29—40, Івана 12. 12—19.

І радіє наро́д, і біжить за Пророком,
Що життя вернув Лазарю Ві́н.
Сотні тисяч проча́н, де лиш кинути оком,
„Оса́нна!“ кричать навздогін!

І вели́чно в'їжджає до славного міста
Ісус, як те сонце, ясний.
І світиться ввесь Ві́н, як Божа неві́ста,
На буйний приві́т голосний.

Усе місто святе, немов ву́лик споло́шений,
Кипить від напру́ги й гуде́.
І кожен прочита́н хіто́н свій пепо́шений
Під но́ги Пророку кладе́.

Фарисе́ї й старші́на заціпи́ли зуби
Від за́здлости, лю́ті й злоби́...
І рішили Ісусу знайти́ путь до згу́би,
Приспі́шити кі́нець боротьби́...

5.

„Не робі́те із До́му Отця́ Мо́го до́му торго́вого!“

Єв. Матвія 23. 12—14, Івана 2. 16.

Лютують вельмо́жні Ка́йяфа́ та А́нна,
Уже́ міри нема́ їх зло́бі.
Нагна́ло страху́ їм вели́чне „Оса́нна“,
Не знахо́дять споко́ю собі́...

А сьогодні з паробом ввірвався до Храму
Назаретський відважний Пророк,
І очистив Святиню від зёмного краму,
Щоб спиніти мамонний порок..

А крамниці й уся галаслива торгівля —
Це Кайяфи та Анни майно.
І велика жертівна Єгови годівля
В руках первосвящених давно.

А тепер цей масток Ісус їм руйнує,
Свою руку кладе їм на Храм.
І без того вже менше прочанин купує,
Де ж подіти накуплений крам?

Й сповиваються люттям озлоблені чола
Думки чорні пустились в танець...
І всё одна гадка сміється спроквола:
Приспішити Ісусу кінець!

Гіованні: Христос у полі.

Прощання.

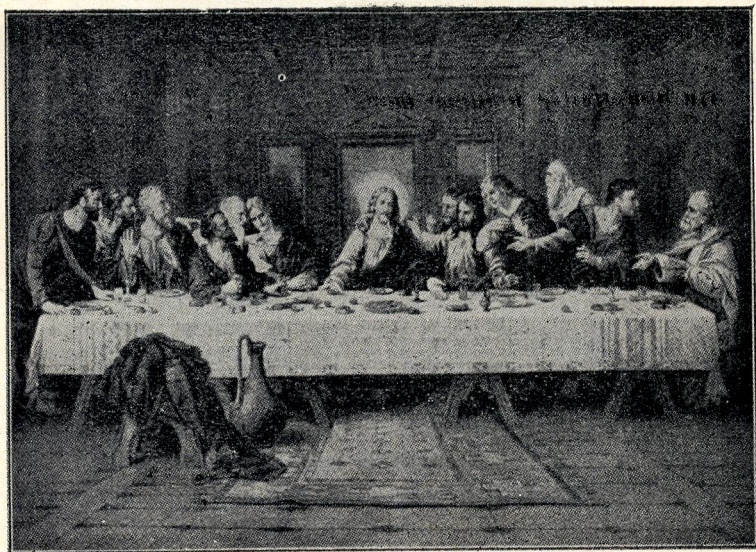
Єв. Івана 13. 1 — 17. 26.

Нема сили покинути учнів коханих, —
 Любовно їх пестить Ісус...
 Так хотілось потішити ще раз обраних
 І остерегти від спокус!...
 І в кімнаті півтемній бренять остороги,
 Навчання про правду й любов.
 І учням Учитель в покорі вмив ноги,
 Бо й душу віддать їм готов...
 І надхненню Ісус Своїх учнів навчає,
 Любовно горять Його очі...
 Перемігши Апостоли горе безкрає,
 Вкушають віщання Пророчи...
 І точиться тихо Вечеря Остання,
 Рікою наука течє.
 Всі чують душею, що це вже прощання,
 І серце болить і печє...
 А в вікно придивляється нічка весіння,
 І слухає тихої мови...
 І тепло несуться за учнів моління,
 Слова Його повні любови...
 І тихую пісню вони заспівали,
 І плакало серце від сїму...
 Пора наставала — святі ідеали
 Піддати спокусі та глїму...

Зрада.

Єв. Матвія 26. 17—25, Івана 13. 18—30.

Повивáлася сумом Вечéря Остання,
 Говорив загадко́во Ісус...
 Витáли незрýмо болю́че прощáння
 І прýвид грядúчих спокус...

І ра́птом Ісус блискави́цею кинув:
 „Один із вас зради́ть мене”...
 І Ангол споко́ю з Вечéрі відлі́нув,
 Заляглю́ прочува́ння сумне́...

І стали Ісуса пита́тися тихо:
 „О Господи, — може це я?”...
 І в кімнaті завíсло гнітю́чеє лихо, —
 Розпа́лась єдина сем'я́...

І спинився Ісус засумо́ваним зóром
 На лиці неспо́кійному Юди...
 І всі очі вп'я́ли́ся на нього з докóром,
 Чи не він оце зра́дником бóде?...

І вся гóрниця спóвнилась тóги гнітючої, —
Чи ж то мусить Учитель страждати?...
І не вітримав Юда підозри палючої, —
Онесла́влений зник із кімнати...

G i o v a n n i: Свята Вечеря.

Моління за Чашу.

Підкрадалась юрба із кілками й камінням,
І пхала попереду Юду.
Учні по́котом спали, прибиті терпінням,
І ти́ша ча́їлась повсю́ду...

У розпу́ці до неба Ісус зводив ру́ки,
За Ним тінь гойда́лась хресто́м...
Уся по́стать Йо́го, повна ско́рбно́ї му́ки,
В мо́литві тремті́ла листо́м...

І кра́деться Юда з грізно́ю юрбо́ю,
То повзе́, то біжить він хильце́м...
А Ісус уп'яв очі до неба з мо́льбо́ю,
З зату́маненим ско́рбним ли́цем...

Піт кривавий струмка́ми спли́вав Йо́му з чо́ла,
Він томився смерте́льно і млі́в...
І в стражда́нні ду́ша омліва́ла й холо́ла,
І Він па́дав в мо́литві без слі́в...

Юда крався лякливо́ все тихше, все бли́жче,
Учні спали, помóрені сном...
І хили́вся в мо́литві Ісус усе ни́жче,
І па́дав в розпу́ці хресто́м...

* * *

„Учителю, радуйся! й Юда зрадливо
Цілує Йому пітне чоло..
І кинулись учні з просоння лякливо,
А юрба заревіла навколо.

І звівся Ісус, і спокійно до Юди:
„Видаєш поцілунком Мене?“...
І рівно вже дишуть намучені груди,
І спокійне обличчя яснє..

Прийдіте до Мене всі!

„Нехай станеться воля Твоя!“

Єв. Матвія 26. 36—42.

Піт кривавий котівся струмками із чола,
Ісус зводився, падав і млів...
Гефсиманія вся причаїлась довкола,
І молилась з Ісусом без слів...

Спала нічка весіння, і місяць з-за хмар
Жахавсь на криваву молитву...
У Ісусі думок наболілих отари
Точили смертельну битву...

„Коли можна, — мине хай ця Чаша мепе!“
Шепочуть засмаглені уста...
Палає огнем все обличчя сумне,
В душі думка клекоче стоуста...

Серафими злетіли й толкми крилами,
Навітали Йому прохолóду.
І молився горліво Ісус з Ангóлами
За спóкій душевний та згóду...

І ясною ставала предвiчна доля,
Розхóдився сум із повiк...
„Не Моя, а Твоя нехай станеться воля!”
Спокiйно Ісус вже прорiк...

Гeфcимaпcькa мoлитвa.

„Кого ви шукаєте?“

Єв. Івана 18. 1—9.

Молитва гаряча бальза́мом цілю́щим
 Ісусу на душу лягла,
 Переповнила всього споко́єм живу́щим,
 І печаль Йо́му перемогла.

„Не Моя, а Твоя нехай діється воля,
 Я слухняний Твій Син до кінця!“
 Та Ісусові заздрість і лю́дська сваво́ля
 Із терніни сплітають вінця...

Підкрадається Юдина згра́я ворожа,
 Та сумлі́ння ще ру́ки їй в'яже.
 І почувлась Ісусова мова погожа:
 „Кого́ ви шукаєте?“ каже...

Товпа бо́язно: „Ісуса Назаряніна”...

Ісус голосно їм: „То ж це Я!”...

І ця лагідна відповідь Людського Сина
Укусила товпу, як змія...

Усіх вдарила відповідь проста, смілива,
З переляку попадали ниць...

І не можуть очнүтися з дивного дива,
Не зводять оглушених лиць...

„Когó ж ви шукаєте?” знов Він питає:

„Як Ісуса, то Я — Назарей”...

Та промовити й слова відваги немає
В цих запроданих зрадї людей...

Та з омліявля хвилéвого зводиться Юда,
І зна́ка схопи́ти дає.

І озбро́ений натовп уміть звідусю́да
На Ісуса з грізьбо́ю встає...

Giovanni: Стадо й Пастир.

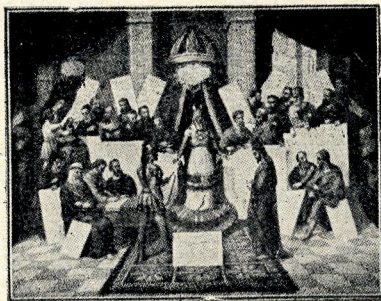
V.

Неправдивий суд.

1.

„За що ж б'єш Мене?“

Суд у Ан'ї. Єв. Івана 18. 12—24.

З Гефсиманського саду глумлива сторожа,
Зв'язавши, Ісуса вела.
Зачудована пічка весіння погожа
Налякана нею була.

І В'язня до Анни ввели опівночі, —
Спішіться старій інтриган.
Хоче підступом взяти зізнання Пророчі
Лукавий цей Анна-Анан.¹

Спокійно стоїть Ісус серед палати,
Розлючений Анна кипить.
Про пауку Пророка хотів би він знати,
Сам від лютого гніву тремтіть.

¹ Анна чи Анан (євр. Ханан) був Первосвящеником в 7—14 р. р. по Хр. але й скинений з уряду римлянами, мав на справи великий вплив. Дого п'ять років були по ньому один за одним Первосвящениками, а сам Анна був головою недрібно. Ото ж син був начальником храмової сторожі, і певне це він арештував Ісуса в Гефсиманії. Честолюбний, грошлюбний, лукавий інтриган саддукей найбільше залишив у смерті Ісуса. Первосвященик Кайяфа був зятем Анни.

„Про пауку Мою пехай свідчать присутні, —
Я ніколи не вчив потаємно”...
І спокоем горять Його очі могутні,
Споглядає на всіх Він приємно...

„То така твоя з Первосвящеником мова?”
Один із духовних на це.
І не давши сказати Ісусові слова,
Ударив в святее лице...

Та Ісус дає відповідь царськи лагідно,
Спокійне обличчя яснє:
„Якщо злє Я сказав, — докажи Мені гідно,
Коли добре, — за щó ж б'єш Менє?”

І нічóго доб'їтися Анна не може,
Усі рúхи Ісуса чуйні.
І величністю сяє обличчя погоже,
Горять правдою очі ясні.

І лютує від гніву безсилою Анна,
Шле Ісуса на засуд до зятя:
Він задумав стотисячне славне „Осáнна!”
Оберну́ти на римське розп'яття...

І зно́ву Ісуса глумли́ва сторо́жа
Із криком і зіком веде.
І зно́ву лякається нічка пого́жа,
І Сіо́н, як той ву́лик, гуде...

2.

І заплакав він гірко.

Єв. Матвія 26. 69—75.

На подвір'ї в Ка́йфи сидить над багáттям
Галасли́ва стоу́ста ора́ва.
Про Ісуса сперéчку ведуть із завзя́ттям,
Яка доля Йо́го — всім цікаво.

Прислуха́лася нічка весі́ння навко́ло,
Місяць бри́зькав із неба сріблóм.
Петро слухав сумні́й із задумли́вим чо́лом,
Огляда́вся боязливо́ кругом...

Оцеї натовп підкуплений — гостра спокуса! —
Напасливо чіплявся до нього.
Петро голосно двічі відрікся Ісуса,
Що не знає він В'язня Оцього...

І молотом билось йому серце в грудях,
Увесь він палився огнем...
„Мене трічі за цю ніч зречешся на людях“
Думка гнала гарячим конем...

Аж веде ось Ісуса сторожа подвір'ям,
І котяться крики землею...
А тут знову служниця одна з недовір'ям:
„І ти був із Ним, галилею!“...

І Петро вирікатися став із божбою,
Що не знає Цього Чоловіка...
Оглянувся на нього Ісус із журбою, —
Задрижали сльозою повіка...

І подався Петро, повпий розпачу й муки,
Охопив його болісний сором...
І заплакав він гірко з тяжкої розпuki,
Прибитий сумління докором...

3.

„Чи Ти справді Христос?“

Суд у Кайяфи. Єв. Матвія 26. 57—68.

Крик і галас безумні зяялись на Ісуса,
Ходить ходором весь Сингедрін:¹
Урочисто підтвердив Сам В'язень — спокуса! —
Що Він справді Христос, Божий Син!...

Роздирає одержу вся Рада жорстока:
„Камінням Його розтоптать!“
Але не схитнулася постать Пророка
Від цих буревісних проклять!

Спокійно стоїть Ісус серед палати,
Блищать Його очі ясні...
На добрі несміло минає ніч-маті,
Сюп іще в рапковім сні.

¹ Сингедрін або Синедріон — єврейський парламент в Єрусалимі. Головою його в Первосвященник Анна.

І свідчили свідки супроти Пророка,
Як на́казували ї́х пані́.
Але ві́дна була́ їхня лжа однобо́ка,
Не змо́гли зве́сти кінці́в вони́.

І кі́дався лю́то Ка́йяфа́ з невда́чі,
Ві́д зло́бі покриві́лось ли́це...
А тепе́р усі́ ві́гадки їхні́ ледя́чі
Покри́ло зі́знання́ оце́!

І Ка́йяфа́ кри́чить: „По́що свідкі́в на́м тре́ба,
Ко́ли з уст Йо́го ви́йшла хула́?“...
І Си́недріо́н зводи́ть ру́ки до неба́,
Прокля́ттям па́лата гула́...

Ухва́лили: Не би́ти Ісу́са ка́мі́нням,
Але ри́мськи́м хресто́м покопа́ти...
А ве́сипве́с со́нечко перш́им про́мінням
Ці́лувало́ Йо́го, пемо́в мати́...

Giovanni: Я Пастир добрий!

І настав день гірзний.

Єв. Матвія 26. 56.

І настав день гірзний, що Він мусить страждати,
 Мусить випити Чашу до дна...
 Умлівав з печалі Пречистая Мати,
 Тремтіть Її постать сумна...

Учора Ісус був зрадливо забраний,
 І на муки пішов Він, рішучий..
 А в Неї в душі загніздилися рани
 Та сміток за Сином боліючий...

Розсіпалось стадо, мов вівком сполішене,
 Позосталася Мати зболіла одна...
 Схилилась від туги, як квітка підкошена,
 Тремтіть Її постать сумна...

5.

„А що ж то є правда“?

У Пилата. Єв. Івана 18. 37—38.

Спокійно стояв Ісус перед Пилатом,
 Величний і певний, як цар.
 А все навкруги розлягалось а́дом:
 „Повинен померти Бунта́р!“

Сміливо лилася Пророчая моза,
Про правду Ісус говорив.
А ситий Пилат посміхався,—й пі слова,
Смакував ли Пророчий порів...

У подертім хітоні, побитий юрбою,
Про правду звіщає Ісус...
Насілу Пилат володіє собою
Від таких небувалих спокус!

„Щоб свідчить про правду, на те Я й родився...
Хто з правди, — той чує Мене”...
— „А що ж то є правда?” Йї зо сміхом дивився
Пилат на обличчя яснє...

Не збентеживсь Ісус гострим в'їдливим зором, —
І Пилат опустил свої очі...
І знов полилися огнєвним добором
Навчання про правду Пророчи...

6.

„Чи Ти Цар Юдейський?”

Єв. Матвія 27. 11, Івана 18. 33 — 37.

Знадвору ревіла юрба, мов те море,
І дико кричала: „Розпні!”
Пилат слухав від старших грізні приговори, —
Домагалися смерти вони...

Перед ними стояв Ісус, натовпом гнаний,
Ввесь жорстоко побитий юрбою...
Його вбогий хітон був на клоччя пірваний,
Та величний Ісус був Собою...

І уп'явся Пилат ув обличчя Ісуса
Змійним тяжким своїм зором..
Цей Пророк — Цар Юдейський?... Спокуса!
А знадвору „Розпні!” чути хором...

Повна свідків обманних царська палата,
Що Ісус — небезпечний бунтар..
Але сūмнів закрівся в питання Пилата:
„Може справді Юдейський Ти Цар?”

І сміливо Ісус на Пилата звів очі,
І йому: „Сам же кажеш ти це“...
І всі рухи Христові велично пророчі,
Б'є промінням побите лице...

Кров спливає в Ісуса краплинами з чола,
Але вигляд величний — царя...
А роз'ярений патовп лютує знавко́ла:
„Розпни́ нам Цього́ Бунтаря!“

7.

Оце Чоловік!

Бг. Івана 19. 4—5.

І знущались з Ісуса жиди́ напасли́ю,
Йї топта́ли під ноги́ Його́ ідеа́ли...
І зо сміхом царем величали глузли́во,
Йї терно́ву коро́ну Йому́ зодягали...
І били по що́ках раве́них жорсто́ко,
Вали́ли додо́лу йї топта́ли нога́ми...
А терни́на впи́валася в чо́ло глибо́ко,
І кров по обличчі спли́вала струмка́ми...
І Сачи́ть Ісус: у юрбі Ско́рбна́ Мати́
Свої́ ру́ці пречисті́ лама́є...
Розпу́щені ко́си, розі́рвані ша́ти,
І кінця́ йї му́кам нема́є...

А Ісус зно́сив бо́лі, як цар, терпе́ливий,
Усі ру́хи Його́ — урочи́сті, проро́чі...
І Він па́дав, еста́вав, все вели́чний, смі́ливий,
Любов'ю сві́тилися ла́гідні очі...

І Пилат здивувався цій силі Пророка,
І серце йому співчуттям затремтіло...
Уперше йому така віра глибока,
Такі нерозірвані слово та діло!...

І з повагою взяв він Ісуса за руку,
І в повній пошані велично прорік,
Показавши юрбі Його лютую муку,
Та поставу незломну: „Оце Чоловік!”...

Заніміли юдеї, й впилися в Пророка,
Від дива та гніву завмерли вони...
Але вмить отрезвіла юрба ця жорстока,
І дико ізнов заревіла: „Розпні!”...

І цей крик бив Марію, мов гострим мечем,
І рвалося серце зболіле вже з ночі...
Омлівєла в товпі, вся омиа плачем,
У Сині втопівши заплакані очі...

Prof. M. Feuerstein: Оце Чоловік (Ecce Homo)!

На всі запити — сумно мовчав.

Суд у Ірода. Єв. Луки 23. 8—12.

Велично стояв Ісус серед кімнати,
 На всі запити — сумно мовчав.
 А господар царствінний ясної палати
 Вовком кїдався на Нього й сичав...

Ірод¹ прагне від В'язня небесного чуда,
 Показати неземний Свій чип.
 І він лісом звивався про це звідусюда,
 Але уст не розкрив Людський Сип...

І піняться з гніву Антипа потворний, —
 Не судилось відбутися чуду.
 А Кайяфа та Анна, і мотлох моторний
 Вимагають Ісусові суду...

Усім дався в знакі ідумей перелюбний,
 Ця лисиця лукава ромейв.
 Має славу криваву убивця цей згубний
 Давно вже в усіх галилєїв.

І лютий, віддав він Ісуса до варті, —
 Може чуда доб'ється вона...
 Й зачалися над В'язнем кривавії жарти,
 І цю Чашу Він випив до дна...

9.

„Відпусти нам Варавву!“

Знов у Пилата. Єв. Матвія 27. 15—26.

Привелі стоголоса юрба напасліва
 Ісуса на суд до Пилата.
 Вимагає розп'яття Юдея злосліва,
 Аж ходором ходить палата...

І Ісус жде ухвали посеред палати,
 Горять зв'язалі мотузом руки...
 Довелось Йому вже по вінця зазнати
 Катування нелюдського й муки...

¹ Це Ірод Антипа, ідумейнини (син Ірода Великого), убивця Івана Хрестителя.

Кайяфа лукавий й юдейська старшина
Вимагають дати волю Варавві.
Для Пилата настала рішуча хвили́на, —
Не програти в підступній цій справі!...

Варавва — повста́нець за волю Юдеї,
Тепер широкозна́ний повсю́ди.
А Ісус — Опові́сник нової ідеї,
Небезпечний священикам Юди.

Підкуплений натовп стоїть за Варавву,
Вимагає хреста для Ісуса.
Кайяфа лукаво зорудував справу, —
Для Пилата підступна спокуса!...

Пилат мусить на горло скарати повста́нця,
Небезпечного вла́ді ромеїв.
Не знаходить вини́ він у Назарета́нця, —
Однак мусить власка́вить юдеїв...

Але ви́брати в'язня на волю по праву
Можуть тільки лукаві юдеї,
А вони вимагають пустити їм Варавву,
Оцей по́страх для вла́ди ромеїв.

Поста́влена па́стка тонка́ для Пилата, —
Упаде́ він, рішивши цю справу...
А тут грізно реве́ вся зрадлива́ палата:
„Відпусти нам на волю Варавву!”

І Пилат всена́родно умив свої́ ру́ки,
І ув'язненим ви́рішив до́лю:
Ісуса віддав на Голго́фські́ му́ки,
А повста́нцю Варавві дав волю...

10.

„На нас Його кров!”

Єв. Матвія 27. 26. Дії 5. 28.

Шаленіє юрба́, й вимагає розп'я́ття,
Вже те́ше Ісусу хреста...
І громом несеться безумне прокля́ття,
Танцює голо́дна́я мста...

І Пилат перед лю́дом умив свої́ рúки:
„Невинен я в крóві Пророка!”
Та юрба оп'яніла жадна́ тільки мýки,
Не знана їй хви́ля глибо́ка...

І кричать нерозумні засліплені лю́де,
Несеться з їх ди́ких груде́й
Лихові́снє: „На нас Йо́го кров нехай бу́де,
На нас, і на наших ді́тей!”...

Й свя́те сонце свої́ поламало промі́ння,
Довкі́лля ура́з за́німіло...
Не жи́ло ще під сонцем таке озві́ріння,
Не зна́не таке лю́те ді́ло...

І прокля́ття пі́шло за юде́йським наро́дом,
Як ті́нь та, наві́ки світа́ми...
Прилі́пло воно над усі́м їхні́м родом
Невинно́ї Крóви слі́да́ми...

І збу́лося безумне юде́йське бажа́ння, —
Зоста́лась на них Свя́та Крoв...
Мина́ли ві́кі, а за Крoв цю́ рида́ння
Все чу́лося зно́ву та зно́в...

11.

Б и ч у в а н н я .

Єв. Матвія 27. 26, Івана 19. 1.

І Ісуса Пилат засудив на розп'я́ття,
На ри́мську́ кару жо́рсто́ку...
Й оп'яні́ла юрба́ лихові́снє прокля́ття
Шле́ свої́му Свя́тому Проро́ку.

І Ісуса віддав Пилат на бичува́ння¹
У рúки безу́мних каті́в.
І пі́шли передсмер́тні тяжкі́ катува́ння,
Як воро́г жо́рсто́кий хоті́в...

¹ Кожного засудженого на розп'яття перше віддавали на бичування. Бичем з оливіяними кульками, били 40 раз, або й більше, по голому тілі. Для катування засудженого роздягали донага й прив'язували до стовпа в зігнутому положенні. Звичайно жертва скоро мліла або й умирала під бичами.

Й позривали з Ісуса розірвані шати,
Й прив'язали Його до стовпа.
Й зачала галасливо Його бичувати
Підкуплена п'яна товпа...

Й шматували Ісусові зігнуту спину
Олів'яним римським бичем...
І сіпались кульки гарячі без-впину,
І тіло сіклі, як мечем...

І лилася струмком кров свята невпінно,
Ісус падав безсіло—і млів...
Та страждав у покорі Син Людський невинно,
І мучився тихо, без слів...

А Пречистая Мати ридала та мліла,
І падала долі хрестом...
Обливалася кров'ю душа наболіла,
Й тремтіла осіннім листом...

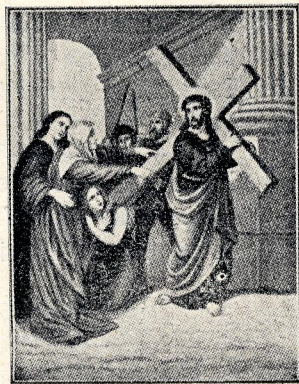
Gvido Reni: Оце Чоловік!

VI.

Г о л г о ф а.

1.

На Голгофу.

Ісус бере хреста на Себе.

Ісус благословляє Свою Матір.

Збігався нарід звідусюди,
Реготала розбещена мста...
А Ісус надривав Свої груди
Під вагою тяжкого хреста...

Піт кривавий котивсь Йому з чола,
Під хрестом Ісус падав та млів...
Реве на́товп грозю́ довко́ла,
Добива́є мече́м з гострих слів...

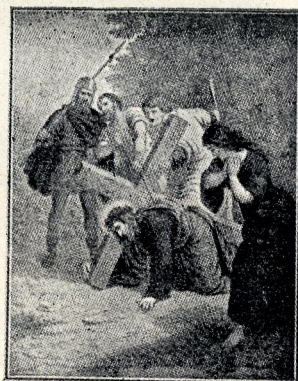
І звалився Ісус на дорóгу,
Хрест покрив Йому зра́нену спі́ну...
Й шматува́ла оде́жину вбо́гу
Ю́рба за́здрісна Лю́дському Си́ну...

А Ма́рія у на́товпі млі́ла,
Розрива́лося серце від сýму...
Ду́ша крów'ю уще́рть на́кипі́ла,
Напи́лася палю́чого глۇ́му...

Під бичами Ісус звівся знов,
Хрест тяжкий нахилив Його низько...
І в повітрі почулася кров, —
Он хресті на Голгофі вже близько!...

Ісус падає перший раз.

Ісус падає другий раз.

Ісус падає третій раз.

„Дочки Єрусалимські, не плачте за Мною!“

Єв. Луки 23. 26 — 31.

Симон помагає нести хреста.

Благословення плачучих жінок.

Ісус знову в омлінні упав на дорозі,
Хрест Його причавів до землі..
Вже не несли Його порозбівані нозі,
Здавалося все Йому в млі...

Тоді Сімона із Киринії схопили,
Що з поля вертався з роботи.
І на плечі йому хрест Ісусів звалили,
Щоб ніс він його до Голгоїти.

І сміявся із Симона натовп злослівий,
І звав учнем таємним Пророка..
І Симон хреста ніс під рэгит глузливий,
Ходя його вільна, широка...

За Ісусом товпилися та голосіли
Ридма Єрусалимські жінкі.
Били в груди зболілі себе, і щосіли
Погребові сплітали вінкі...

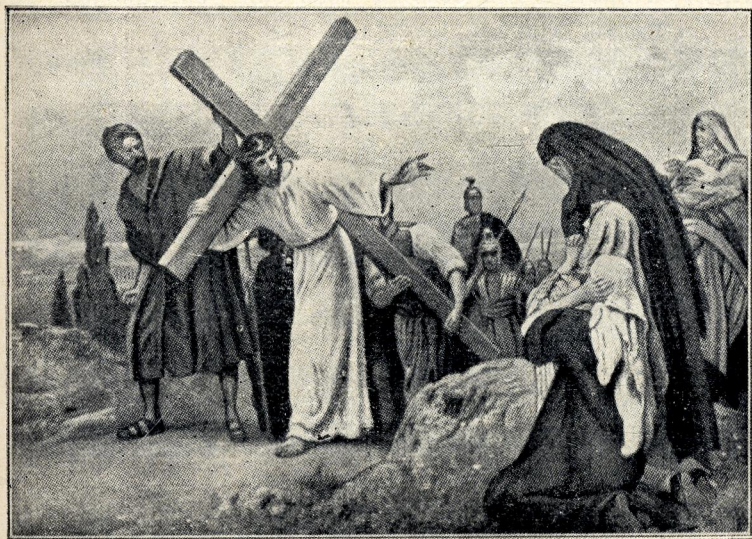
Обернувся Ісус до них твар'ю сумною
І тихо пророче повів:
„Дочки Єрусалимські, — не плачте за мною,
Не заводьте розпучливих слів..“

За собою ви плачте й за дітьми в розп'язці,
Бо вже скоро настане той час,
Коли будете гори багаті ви в м'язі:
Поспадайте й покрийте всіх нас!

І скаже роздérта тоді кожна мати:
Блажéнні всі лóня неплідні,
І пёрса, що їм не прийшлося годувати
Безра́дні свої діти рідні!...

Бо коли́ таке роблять зеленому дéреву,
То що бóдуть робити сухому?"...
Але мало говорять це ситому чéреву,
Не до розуму люду глухому...

Замовкла товпа́ на одну лиш хви́лину,
Почувши слова́ ці пророчі.
І зно́ву зня́лися зну́щання без_вп'яну,
І рва́лися груди жіночі...

R. Leinweber: Ісус благословляє плачущих жінок.

Нерукотворний Образ.

Передання.

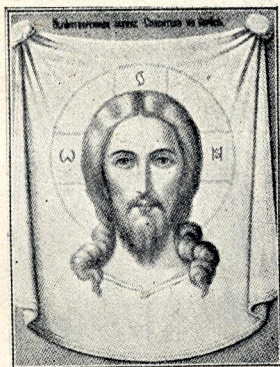

Піт холодний котився Ісусові з чола,
 Струмками сочилася кров...
 Крок за кроком Він ставив, зболілий, спроквола,
 І падав, і зводився знов...
 Піт солоний огнем роз'їдав Йому очі,
 Зашкарубіла кров на лиці...
 А розбещений натовп глузує ще з ночі,
 Не знають пощади сліпці...
 Та ось до Ісуса несеться свята Вероніка,
 Одна з Єрусалимських жінок,
 Й подає Йому вітерти мокрого ліка
 З голови свій жіночий платок.
 І спинився Ісус, і обтерся платком,
 І юрбою ударило чудо нове:
 Відбілалась на хустці Ікона цілком, —
 Все обличчя Його, як живе!...
 Заніміла від дива товпа на хвилину,
 Але римські солдати бутні, —
 І знову посипались Людському Сину
 Поб і її зпущання чутні..

А Образ Ісуса зостався навіки,
 Як Божая ласка для нас.
 Милосердя рікою святої опіки
 Проливає він нам кожен час!

Вероніка подає Ісусові хустку.

Нерукотворний Образ.

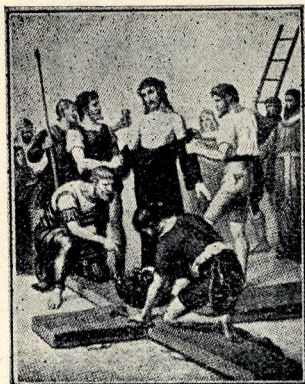
4.

Хресті і Воскресіння.

Ніс хреста, й знепритомнів з тяжкого оmlіння,
 Й обезсиленний падав в дорозі...
 Ніс хреста, й спотикався об гострі каміння,
 І піт лився кривавий під но́зі...

Та згадав про тридénне Своє воскресіння,
 І стали легкіми Йому хрест та мýки...
 І Садьоро пішов на Голгóфські терпіння,
 І Сám розпростёр до хреста Свої рýки...

Здирання одежі з Ісуса.

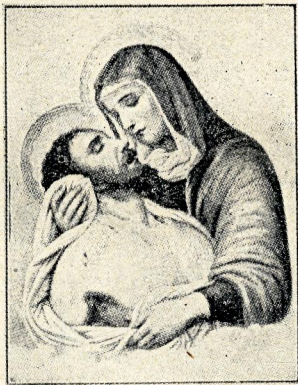

Прицвяхування до хреста.

5.

Скорбна Мати під Хрестом.

Плач Пресвятої Богородиці в Страсну П'ятлицю.

„О Мій Сиву коханий, Мій Сину улюблений,
 Промов хоч словéчко безра́дній Мені!...
 Ти гориш на хресті, ворогами погублений
 У тяжкій, безпоща́дній борні...

Весь Свій вік молодечий віддав Ти наро́ду,
За нього поклав все трудя́ще життя...

Ти все мріяв про долю його́, про наго́ду,
Щоб лю́дству принести щасливе буття...

О Мій Сину коханий, Мій цвіте пахучий, —
А наро́д цей Тебе ось розп'яв за все це,
Безду́шно завда́в Тобі рани болю́чі,
Глузли́во скрива́вив святе́е лице...

А колись же ясний Гаври́л Благодатний.
З мрій роже́вих приносив вінця́,
Що повік царюва́тимеш Ти в домі братнім,
Твому́ царству не бу́де кінця...

Озові́ся ж до Ма́тері Ско́рбно́ї, Сину,
Дай почути соло́дкий Твій глас...
Розкрий очі ясні на одну хоч хви́ліну,
І спогля́нь на збо́лілих всіх нас...

Моє сонце ясне́, моя раді́сна мрі́є,
Дитя моє миле й коха́не!

Ко́му ж відда́єш Сво́ю Ма́тір Ма́рію,
Хто поті́шить Її, хто догля́не?

Закоти́лося сонце мо́його ра́діння,
Хрест гні́ючий і Я нести му́шу...
Приспі́ші ж нам цілю́ще Сво́є воскресі́ння,
Вли́й надію я́сну в ско́рпу ду́шу!"

6.

П е р л и.

Ле́генда.

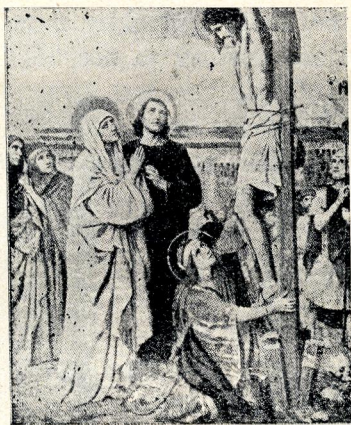
Під хрестом розпшала́ся Ско́рбная Ма́ти,
Лила́ гіркі сльо́зи без впи́ну...
Уже́ більше Її ра́дosti й щастя не зна́ти, —
Поті́ху згуби́ла єди́ну...

Ці сльо́зи ли́лися невпи́нно в Ма́рії,
І землю́ святу́ю на́лили.
У сльо́зах цих топи́лися Ма́терні мрі́ї,
Наро́джували́сь но́ві сили...

Її оберну́лися в пер́ли ці сльо́зи гарячі,
Й розпéслись по ці́лій землі...
То́му доро́гі вопи́, Ма́терні Пла́чі,
Що світа́ть ско́рботним у млі!

Син і Мати.

Єв. Івана 19. 25 — 27.

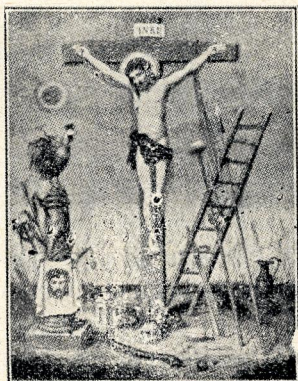

І розп'ятий Ісус на хресті горів з м'юки,
І сочилася полум'ям Кров з Його ран...
Під хрестом умлівали з тяжкої розп'юки
Його Мати зболілая й учень Іван...

Трепотала, як пташка поранена, Мати,
А учень коханий немов скам'янів...
На хресті догорав, як та свічка, Розп'ятий,
І з болем дивився на Матір без слів..

Розп'яття Ісуса.

Страсті Христові.

Йому рвалося серце, що Мати Його без опіки
Зостається на сміх і знування юрбі...

І дрижали від болю зболілі повіки,
І серце Синівське стискалось з журбі...

Але впав Його зір на коханого Івана,

І Він тихо прорік: „Твоя Мати оце!”

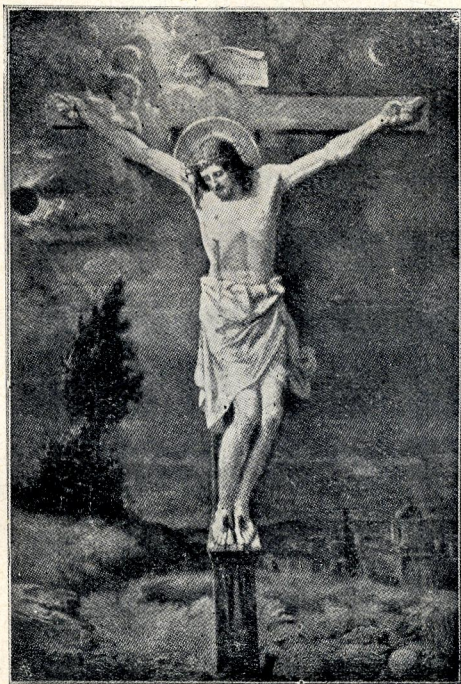
І нечутною стала Йому тяжка рана,

І радість ясна Йому вкрила лице...

8.

Прости їм, Мій Отче!

Єв. Матвія 23. 33 — 34.

Над Розп'ятим знущались бездушні невіри,
Під хрестом розлягавсь крик міської юрбі...
Йї добивали Ісуса сп'янілі жоввіри,
І ділили убогу одежу рабі...

А Син Людський горів у нестерпних стражданнях,
І дививсь на мучителів з болем в лиці...

І тихо прорік Він: „Прости їм, Мій Отче,
Бо не знають, що чинять сліпці!”

Катувався Ісус на хресті між злодіями,
 Як останній повішений тать...
 А на́товц, приманений всіми подіями,
 Не спинявся і тут реготать..
 І навіть злодії сміялись з Пророка,
 Побільшували Йому му́ку...
 Ця лю́дська запеклість, бездушна й жорсто́ка,
 Ли́ла в ду́шу Страда́льця розпу́ку...
 І горів на хресті Ісус тихо й покірно,
 Забутий своїми всіма́...
 Страждав він ду́шею та серцем безмірно,
 І в очі стелілася тьма...
 Та взяв один злодій Христа в оборо́ну,
 Упри́ємнив Ісусові скі́н,
 І тим заслужив собі ві́чну коро́ну
 У Царстві Небесному він...

І озвався Ісус із любов'ю ясною,
Забувши розп'яку Свою:
„Поправді кажу тобі: будеш зо Мною
Сьогодні в небеснім раю!“...
І вчуло це сонце, й сипнуло проміння
Страдальцям, як втіху єдину...
І ніби помénшилось м'ясо горіння
Розп'ятому Людському Сину!...

10.

Благорозумний розбійник.

Легенда.

І довго Марія в пустині блукала,
Нема де провести Їй ночі...
Усякого горя по вінця зазнала,
Поблідли Їй лічка дівочі...

Аж бачить Марія простору печэру,
І входить до Неї Родина:
Якась жінка погожа лаштує вечэру,
Купати готівиться сина.

І проситься Діва переночувати
Собі й всій голодній Родині.
Намучилась з Сином налякана Мати
Доволі в гарячій пустині!...

А жінка до Неї: „Моя Ти Убога,
Розбійники — всі мої діти...
У їхніх руках на пустині дорога,
Чи схочуть вони Вас пригріти?“

А Марія в розп'яці: „Однак пропадати
На голій страшній цій дорозі!“...
І просить розбійничиху Скорбна Мати
Помити Синочку хоч нозі...

А жінка: „Від родів дитя моє хворе, —
В руках і ногах нема руху“...
І світиться в очах розпáчливе горе,
Терпіти його нема духу...

І жінка Синочка взяла від Марії,
І в купіль поклала дітей.
Купають у сльобах жінки свої мрії,
Утіху зболілих грудей...

Аж кинувсь, як риба в озёрці, калічка, —
Бив воду крикливо ногами...
В Ісуса втопив свої радісні вічка,
І пестив так ніжно рукамі...

І скрикнула жінка, і в ноги вклонілась
Марії за чудо оцё...
А Пречиста від радості сонцем світилась,
Горіло промінням лице...

Вернулись розбійники, й діву далися,
Почувши про чудо велике.
Полёгчити бідній Родині взялися
Життя їх голодне та дике...

А пізніше колишня калічка-дитина
Була розп'ята разом з Пророком:
Пізнав він Ісуса, як Людського Сина, —
Догорав на хресті Той під боком...

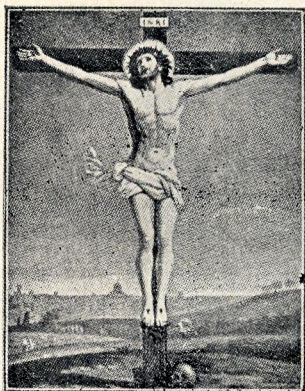
Видіння Марії.

Видіння Марії.

„Нащо Ти покинув Мене?!“

Єв. Матвія 27. 45 — 46, Псалом 21. 2.

На христі висів Він в передсмертних конаннях,
Палало все тіло в огні...
Час від часу втрачалась свідомість в стражданнях,
Туманились очі ясні...

Ясне сонце сховалось від страху за хмари,
Лякаючись Божих страждань...
А в п'яної від крові сліпої отари
Ще повно нелюдських знущань...

Бушув юрба під хрестом галасливо,
Глузув з Розп'ятого мук...
До всього лукава Юдея злосливо
Доклала скривавлених рук...

Позоставили друзі Страдальця Святого,
Розбіглись, як вівці сполошені...
Навіть учні лишили Пророка Самого,
І страхом, і горем підкóшені...

Тільки Скорбная Мати стоїть одинока,
І руки ламає в журбі...
Сумні очі втопила у Сина-Пророка,
І смерті благає й Собі...

І вкрилося сūмом смертельним погóже
Обличчя Христове ясне,
І скрикнув в останнє: „О Боже Мій, Боже, —
Нащо Ти покинув Мене?!“

І г'ялосно скрікнувши, Духа Святого
Віддав Він у руки Отця...
Кінець наближався Відкуплення всього,
І м'уки добігли кінця...

12.

„Довершилось!“

Єв. Івана 19. 30.

І вкінці розп'ялі, назнуц'явши, Пророка,
Що навчав неуст'анно народ про любов...
Он у боці Його з'яє рана глибока.
І з неї по тілі все сочитьс'я кров...
 Оп'яніла юрба галасує навколо,
 І знущанням жорстоким немає кінця...
 Й похилилось на груди скривавлене ч'оло,
 Побране терням колючим з вінця...
Спраглі уста Ісуса щось шепчуть в останнє,
Не бачать нічого вже очі мутні...
А юрба іще більше п'яніє з знущання,
І наруги все більше жорстокі, бутні...
 І кон'ючи, скрикнув Ісус: „Довершилось ”
 І Духа Свойого Отцеві віддав...
 І сонце раптово у хмарах затьмилось,
 І грізно весь Єрусалим задрижав...
Жахнулась юрба, й подалася втікати,
Смертельно лякаючись, що то ще буде...
А хреста обіймала зболілая Мати:
Голосила, молилась і билася в груди...

Зняття з хреста.

Положення в гріб.

Учора Ісус на хресті був розп'ятий
 Й похований нашівидку в гробі...
 Обезсилена тугою Скорбная Мати
 Забула й за Паску в жалобі...

Уже виплакані усі сльози пекучі
 Під хрестом у розп'ятого Сина.
 Позосталися тільки зідхання болючі,
 Як розрада в печалі єдина...

Налетіла руїна грізна ураганом,
 Розметала щасливу родину...
 Нема сили миритись з страхітливим станом,
 Що в долю припав Її Сину...

Мовчки руки ламає в журбі Магдаліна,
 Додає Скорбній Матері муки...
 Позосталась вона Непевісній єдина
 Розрада ясна в день розпущки...

Розлетілись Апостоли, гонені страхом,
Мов те стадо, вовками сполошене...
Все відразу пішло по руїнному прахом,
Забулося все, що голошене...

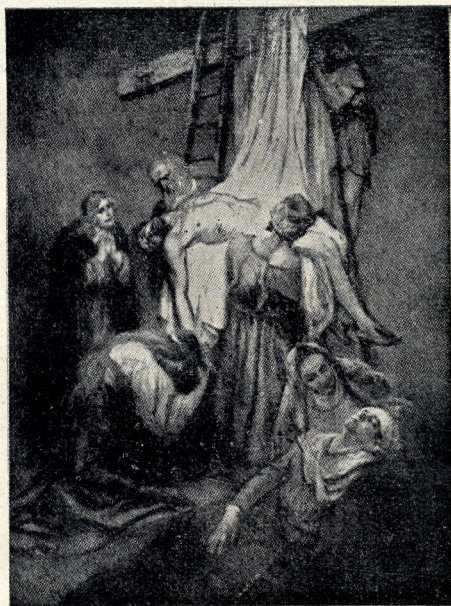
І в тузі обнявшись, сидять дві Марії,
Не можуть повісти ні слова...
Про одне їхня дума й усі їхні мрії —
Святая могила Христова...

14.

Воскресне із мертвих Учитель !

Легенда.

Сумували Апостоли в гóрниці тихо,
І їли вечéрю субóтню...
Нема сили терпіть несподіване лихо,
Цю тёмряву гостросамóтню...

Ф. Лееке: Зняття з хреста.

І промовив один з них, печаллю не вбитий:
„Воскресне із мертвих Учитель!
Воскресне й весь світ, Його кров'ю обмитий, —
Для всіх Ісус буде Спаситель!”...

А другий сумнівно хитнув головою,
І бив оживляючі мрії:
„Коли риба в тарільці цій стане живою,
Воскресне тоді Син Марії”...

І тиша смертельна кімнату повіла,
На рибу втопили, всі очі...
Пречистій Марії терпіти не сила,
Палають Їй ліця дівочі...

Аж риба в полумиску затрипотала,
І кинулася, мов жива...
І радість небесна в кімнаті настала,
Лилися пророчі слова...

Giovanni: Дитина Ісус, як Пастир добрий.

VII.

В о с к р е с і н н я .

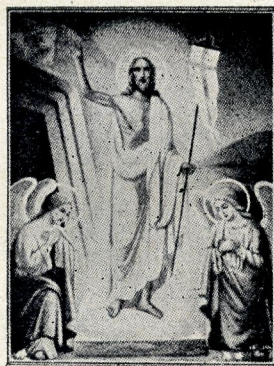
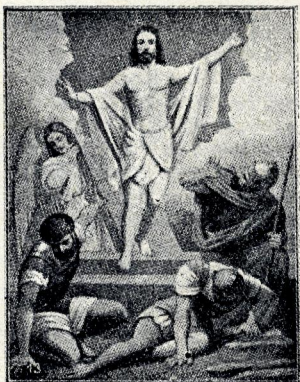
1.

Воскресе тридневен од гроба.

Ніч суботня кінчалася, тиха, погóжа,
На сході горіла денніця ясна.
При Ісусовім гробі дримала сторожа,
Озброєна грізно, до всього чуйна.

Аж ось сяйвом усе зайнялося знавкóла,
І сонм Анголів появився грізний.
У всіх їх сміливо піднесені чо́ла,
Й відвагою бив їхній погляд ясний.

І впала сторожа на злякані лі́ця,
Й, завмерши від стра́ху, валя́лась безсило...
І вийшов із грóбу Христос, мов зірні́ця,
І а́нгольське ві́йсько Йо́го оточіло!...

І землею, мов річка, полився
Спів величний ясних Анголів,
І гімн радісний тихо стелівся
Барвінком з омріяних слів:

„Втішайся, вся зéмле й всі люди, —
Прийшла свята ласка з небес:
Благодаттю зідну́ть ваші груди,
Христос, ваш Спаситель воскрес!

Обо́житься лю́дська істо́та,
І віра зачнеться нова́:
Відкриється го́рня Висо́та,
Заясніють вам Бо́жі слова́...

І станете ви, немов Боги,
Правдиві еде́мські сини,
І зміниться дух ваш убогий,
До ясно́ї сягне вишини́...

Втішайся ж, вся зéмле й всі люди, —
Прийшла свята ласка з небес:
Благодаттю зідхну́ть ваші груди,
Христос, ваш Спаситель воскрес!”

2.

М а м о !

Переда́ння.

Скорбна Мати вже вісушила Свої груди
Печа́лю тяжко́ю без сна...
Від людей безсерде́чності й холоду всюди
По ві́нця зазна́ла вона...

Ви́плива́ло роже́ве сонце на сходи́,
Лило́ся в кімна́ту промі́ння.
На мо́литві Пречиста всю ніч, але го́ді
Позбу́тись журно́го терпі́ння...

Ревно мо́литься Мати за вбитого Сина,
Сльози ллю́ться з опухлих очей...
У гробі лежить Її радість єдина,
Її мрія́ безсонних но́чей...

Простягла́ Мати Скорбна хрестом Свої́ руці́
На схід на холо́дній землі́,
І лежала́ завме́рло в пала́ючій розпу́ці,
В душе́вній, про́нізливій млі́...

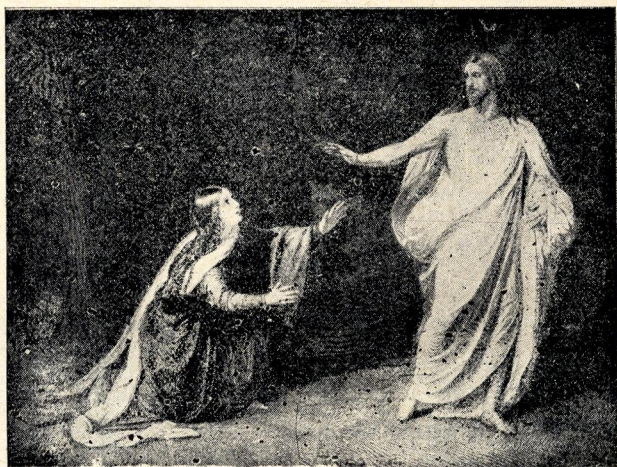
Аж Хтосі стіха торкнувся, як радісна мрія,
І піжно озвалося: „Мамо!“...
І зірвалася злякано Діва Марія:
Стоїть Син усміхнений прямо...

І рвонулася Скорбная Мати до Сина,
І з криком навкóлішки впала...
І велична єдина щаслива хвилина
Затерла Їй все, що зазнала...

3.

На світанку в неділю.

Єр. Івана 20. 11—16.

На світанку в неділю Марія стояла при гробі
Із серцем розбитим, з душею тяжкою...
Усі сльози гарячі були вже пролиті в жалобі,
Коли їх лила Магдаліна рікою...

На сході займався вже день ясним колом,
Усе оживало й раділо в саді.
А Марія припала до гробу розпаленим чолом,
І лежала розбита, немов би в чаді...

Два жахливі ці дні, дні спокус і тяжкої розпунки,
Убили Їй серце та душу сумну...
І втопила Марія Свій зір, повний муки,
У Сонце своє—в найдорóжчу труну...

І раптом позаду озвалось ніжно: „Маріє!”...
Так знаний той голос, немов райський дзвін...
Той голос, що завжди принісив солодку мрію,
Що кликав до раю, до Царства Небесного він...
І зірвалася з криком Марія на рівні ноги,
І з грудей Її вирвалося: „Раввуні!”...¹
І радісний окрик понісся в довкілля розлогі,
І луною ясною відбивсь вдалині...

4.

Пробудження Апостолів.

Єв. Івана 20. 18—18.

Як те стадо, вовками сполошене,
Розбіглися учні Христа..
Та бренить ще в ушах все Ісусом голошене,
Ще яснїв небесна метя.
І ховались вони страху ради юдейського,
Повні болю й душевного сїму.
Напились по вінця знущання лакейського,
Наруги гіркої та глїму...

І сидїли вони в пїтах скїрби палїчої,
Безнадїйні, розгублені, скїчні..
Мовчали дражливо, і рани болючої
Боялись торкаться учні...

Але раптом ввірвалась Марія з Магдали
І громом до хати: „Учитель воскрес!”...
І всі з своїх мїсць, як один, повскакали,
І руки тремтїчі звелї до небес...

І прокинулась приспана творчая сила,
І відвагою блиснули очі.
І радїсть могутвя їх окрилїла,
Й полилися вїщання пророчї!...

5.

Бенкетує юдейська старшина.

Легенда.

Бенкетує весела юдейська старшина, —
Нарештї позбїдись Христа!..
Покїнчили з наукою Лїудського Сина, —
Закрив Він навіки уста..

¹ По-арамейському: „Учителю мій”.

Бенкетує старшіна, й вдовілля безкрає
Несеться, гучне, до небес!
Та ось жінка одна до кімнати влітає:
„Пророк Галилейський воскрес!”...

І підвівся найстарший та й став кепкувати,
Завзятий він був фарисей:
„Воскресне тоді Галилєй цей Розп’ятий,
Як півень устане оцей!”...

І регоче старшіна, і півня вплітає, —
Лящить він у них за зубами...
Всі веселі, і впину дотіпам немає,
Кепкують всіма способами...

Аж ось півень лопоче крильми із тарілки,
І голосно всім: Кукуріку!
Протверезились всі від міцної горілки, —
Цього не забудуть довіку...

І впала додолу страшіна з омління,
І розпач несеться з грудей...
В прочуванні заплаги не бачать спасіння, —
Усіх переміг Галилєй!...

6.

Хмара забрала Його.

Вознесення. Дії 1. 4—14.

І повів Ісус учнів за місто на гору,
І надхненно навчав їх усіх.
Наказав чекать Духа Святого на пору,
Дождитися Божих утіх.

„Іван бо хрестив на пустині водою, —
Я вас охрещу Святим Духом”...
Й оточили Учителя учні юрбою,
Й чатували Його своїм слухом.

Й як Учитель навчав їх зболілих востаннє,
Став угору возноситись Він...
Та пісся ще голос Його на прощання,
Немов райський хвилюючий дзвін...

І потіху забрала Його густа хмара
Сперед їхніх застиглих очей...
І лишилися вони, як самотна отара
На жертву лякливих ночей...

І довго стояли вони, остовпілі,
Від дива та страху німі,
Аж поки два мужі в одѣжині білій
Не вказали їм путь у цій тьмі...

І тихо верталися учні самотні,
Мов діти, сховавши отця...
То сумом горіли їх очі скорботні,
То біла надія з лиця...

7.

Огненні язики.

Зшестя Св. Духа. Дії 2. 1—13.

Сиділи Апостоли в горниці в зборі,
І тихо точилась розмова.
Чекали тужливо в смертельній покорі
Виповнення даного слова.

Нерішучі були та ляжливо безраді, —
Валілося з рук кожне діло.
Минали безслідно їм дні непорадні,
Уперед споглядали несміло...

„Іван бо хрестив на пустині водою, —
Я вас охрещу Святим Духом”...
І тихо шепталися учні з собою,
Ловили усе чуйним ухом...

Аж нагло зчинивсь шум із неба великий,
Ніби бурі гвалтовні зірвалися...
І явилися над ними огненні язики,
Й на кожному з них позосталися.

І раптом вступила в них вішня сила,
Засвітилися очі огнем, —
Сумну безнадійність безслідно скосила,
Уперед гнала буйним конем...

І відразу минула безрадість несміла,
Розпливлась, як на сонці роса.
І зорею велична метя заясніла,
Розкрилися їм словеса.

Й полилися джерелом віщання пророчі
Про великі доручення Божі.
І горіли палючим огнем їхні очі,
А в душі розцвіталися рожі...

8.

Радуйся, чиста Маріє!

Успіння.

І спочила Пречиста Марія,
Закрила журні Свої очі.
Побіліли, як майська лелія,
Ніжпі Її лиця дівочі.

Анголі Її душу святую
Вознесли на крилах до Сина,
І засіла Вона одесною
Всевишнього Отчого Чіна.

Покінчилися Голгофські терпіння
Небесною вічною славою.
Оточили духові творіння
Пречисту безтілою лавою,

Й заспівали вони піснопіння
Величними райськими дзвонами:
„Радуйся, Мати спасіння,
О радуйсь, Єдина між жонами!

Радуйсь, Пречиста Дівице,
Чистішая від Херувимів.
Радуйся, Отроковіце,
Славнішая від Серафимів!

Радуйся, Скорбная Мати,
Свята Неневісна Невісто, —
Від нині Тебе прославляти
Буде кожеш нарід й кожне місто.

Радуйся, чиста Маріє, —
Ти наша міцна Оборона!
Радуйсь, спасінная мріє
Усіх у Христового трона.

Нехай же надірвані груди
Спочинуть у славі без ліку!
Опикункою людською буди,
Маріє, на небі до віку!

Радуйсь, небесная роже,
Радуйся ж, райська леліє!
Радуйся, наша Госпóже,
Благодатная Діво Маріє!”

VIII.

„На нас Його кров!“

1.

Ю д а.

Матвій 26, — 14 — 16, 27, 3 — 10, Дії 1. 16 — 20.

Немає споккою для зрадника Юди,
Не знаходить собі місця він...
Окривавлений образ Учителя всюди
Женеться за ним навздогін...

Він у гніві шаленому Вчителя зрадив,
Хотів тільки зірвати злобу...
Кайяфа підступно тридцяткою знадив,
Щоб з Ісусом скінчить боротьбу.

Срібнякі ці криваві шпурнув Юда в очі
Кайяфі лукавому в Храмі...
Та протє рветься серце йому ще від ночі, —
Спочине хіба в Акелдамі¹..

За про́даж Пророка немає покути,
Не знайде її він підé...
„Як же далі проклятому зраднику буті?“
У розпалевім мізку гудé...

І кра́дучись тихо, він в поле подався,
Де стояла безлиста осі́ка..
І довго на ній на паску він го́йдався,
Акелда́ма¹ лякала́ся дика..

2.

День і ніч царя точить черва.

Ко́нає вже довго цар Ірод „Великий“,
Але смерть не побóre ніяк...
Уже всіх своїх рідних побив старець дикий,
Та крові ще пра́гне манья́к...

¹ Акелда́ма, поле криви, в південному кінці Єрусалиму, кладовище для померлих в Єрусалимі чужинців.

Відпадає кавалками грішне тіло.
День і ніч царя точить черва..
І все те, що на тілі царю наболіло,
Переводить на кров голова...

Уже темна смертельна завіса на очах,
Холодне вже чоло блідє,
Але оргії чинить каліка по нощах, —
Палата царська аж гудє...

Та заснути не може... Що тільки він очі
Зведє на короткий хоч сон,
Покатовані трупи старі й парубочі
Збираються всі в легіон...

Ось скатована жінка красуня Мар'яна,
А з нею ясні три сині, —
Стають на коліна, й в грізного тирана
Благають пощади вони...

А маленькі дитячі скатовані трупи
Вифлеємських невинних діток
Пазурами деруться в роз'ятрені струпи
Аж до шпiku зболілих кісток...

Відпадає кавалками грішне тіло,
День і ніч черва точить царя..
А сумління, мов полум'я, палахкотіло,
Бушувала в душі його пря...

І в болях пекельних сконав цар жорстокий,
За ним скоро пішов його рід..
Поховали препишно царя в гріб глибокий
І камінням заставили вхід...

3.

На Пилатових скелях.

Легенда.

„Я невинний в Ісусовій праведній крові!“
Голосить Пилат між камінням...¹
А сонечко раннє, як світло любови,
Сміється весіннім промінням.

¹ Понтій Пилат, римський прокуратор над Юдеєю, Самарією та Ідумеєю, правив з 26-го року по Христі. Але року 36-го був скинений і засланий в Галлію, де покінчив життя самогубством. В Швейцарських горах є Пилатів шпиль, на горі є й озеро Пилатове, про які розповідається багато легенд. Пилат засудив Ісуса на розп'яття в 33 році.

Сьогодні Велика П'ятниця в людях,
Сьогодні Христос був замучений.
І здіймається пекло в Пилатових грудях,
Не знаходить він місця, розлючений...

По лікті обрізкані в кров його руки,
На тілі болючі скрізь шрами...
Горить йому серце з нестерпної муки,
Й він несесться безумно горами...

А привид минулого тінню женеться, —
Скрізь Ісус у терновім вінці...
І на скелі найвищій Пилат люто пнеться,
Але й тут горять привиди ці...

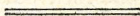
Римський кесар прогнав з Палестини Пилата, —
Заслав його в Галлію дику.
За розп'яття Ісуса із назвою ката
Несе він покуту велику...

Не стерпів в заслання Пилат цієї муки, —
І в озеро кинувсь глибоке...
Але цим не позбувся тяжкої розпуки, —
Катування зосталось жорстоке...

І щороку в Велику П'ятницю рано
Виходить Пилат з глибини.
Кров'ю Праведного Йому руки залляно,
Його очі безумні журні...

І від муки душевної дико несесться
Горами по гострих каміннях...
На Пилатові скелі в розпуці він пнеться,
І кричить у нестерпних терпіннях...

А над вечір до озера знов він вертається,
І кров з своїх рук відмиває...
А як в озері сонце на сон покупається, —
Пилат в хвилі його поринає...

Ірод та Іродіяда.

А от і по всьому: Антипа¹ в заслання,
А з ним Іродіяда лиха...

Так скоро минулось життя в раюванні,
Минулась царствінна пиха...

А все почалося з Івана отого,
Як скотилась йому голова...
Не забути повік цього вчінку лихого,
Огнем палять пророчі слова...

В нещасливу годину ця Іродіяда
Ясним сонцем всіхнулась йому...
З нею разом прийшла його славі заглада,
І кінець його щастю всьому...

Його горда арабка, жона Аретівна
Жорстоко йому відімстила...
І сповіла його лиха доля неслівна, —
Терпіти її вже не сила...

Війною пішов Арет на Галилею,
Відімстити за доньчину честь.
І тяжкою, як камінь, рукою своєю
Добив зятя зрадливого тестя.

А вкінці Калігула, цар несамовитий,
Кинув Ірода в Галлію дику...
Це Іродіядин жадний дух неситий
Повів їх на кару велику...

Лиха Іродіяда все прагнула влади,
Щоб став він великим царем.
Добилась левіця: живуть, як номади,
Нема світу за цим пустирем...

І загинув в заслання Антипа безславно,
А з ним Іродіяда несити...
Судив він Ісуса іще так недавно, —
Його доля судом цим розбита...

¹ Ірод Антипа, син Ірода Великого, був тетрархом Галилеї. Першою його жінкою була донька Арета VI, царя Кам'янистої Аравії. Коли Ірод відпустив її, цар Арет у 37 році пішов війною на нього й розбив військо Ірода. Другою жінкою в Ірода була розведена жінка його брата Филипа, Іродіяда. За надмірні честолюбні задуми Іродіяди імператор римський Кай Калігула заслав Ірода в 39 році в Галлію, за ним добровільно пішла й Іродіяда. Обое вони незабаром померли на тяжкому заслання.

У геєнну його!

Ідумеї ввірвались на гóри Сіона,
 І смерть сіють на всіх саддукеїв...
 Зилóти із пими — уся оборона
 Від безбожних захватних ромеїв.¹

Саддукеї стоять за примірення з Римом,
 Вимагають війни всі зилóти.
 І багате майно саддукейське йде з димом
 На втіху мійської голоти.

Свого Первосвященника Анну-Ана́на
 Волóчить повстала юрба, —
 У геєнну жбурну́ла його́ товпа п'яна, —
 Це тисячна жертва хіба...

Загинула Анни безбожна родина,
 Напилася налэжно́ї муки...
 Не забулася Кров свята Лю́дського Сина, —
 Досягли́ всіх караючі́ рúки...

Кайя́фа раніш був позбáвлений сану,
 Він зятем був Анні Старóму.
 Розп'я́ттям Ісуса смертельну він рану
 Наніс первосвященному дому..

Й дiм Ана́на палає, як свічка жертóвна,
 В нім згоріли настúпці Арóну.
 Перервалася з ними верхівка церковна, —
 Почало́ся смерка́ння Зако́ну...

¹ В 68 році по Христі в Палестині піднялося повстання проти римлян, що володіли нею. Скрізь верх узяти зилóти, непримиренні єврейські націоналісти; зилóти захопили владу в свої руки, й немилосердно вимордовували саддукеїв, партію багатів та аристократів, що стояли за примирення з Римом. На початку 68 р. зилóти впустили до Риму собі на поміч розбійників ідумеїв, які винищили всіх саддукеїв, а в числі їх замордували й Первосвященника Ана́на, сина того Анни, що осудив Ісуса. Товпа тягала тіло Ана́на по вулицях, а вкінці вкинула на вічне горюче смітисько за Єрусалимом, — в геєнну. Зо смертю Ана́на вигинув увесь рід Анни, і з того часу припинилися Первосвященники в євреїв. Кайя́фа, зять Анни, був скинений з Первосвященства ще в 36-му році.

„На нас Його кров!“

Матвій 27. 25, 24. 1 — 2, 15 — 28.

Тіт лютує, — й годує голодних розп'яттям
Щоденно кривавий ромей...¹
Боронить свій Храм з фанатичним завзяттям
Лише рештка зилотських людей...

Сотні тисяч юдеїв в обличчі Сіону
Гниють на ромейських хрестах,
Сотні тисяч в кайданах пішли до полону
По підбитих юдейських містах...

Ще недавно ревлі вони перед Пилатом:
„На нас Його кров і на наших дітей!“
Дочекались: своїм у народів катом
Став убивець Пророків — юдей...

Забракло вже дєрева на розпинання,
Нема вже де ставить хреста...
Тіт смакує криваві свої полювання,
Цвіте ненажерлива мета...

Сотні тисяч скосила вже в місті святому
Душогубка — голодна смерть...
Немає вже в місті обложеному,
Не налитого мукою щерть...

Он голодна бредє перемучена варта, —
Помарнілі, як смерть, юнакі...
Он іде вдова Первосвященника Марта,² —
Немов ласощі їсть кізякі...

¹ На свято Пасхи 70-го року по Христі головнокомандуючий римською армією Тіт, син імператора Веспасіяна, володіючи вже всією Галилеєю, підступив до Єрусалиму й обліг його навколо. В місті розпочався нечуваний голод, бо Єрусалим був переповнений прочанами. В місті творилися пекельні голодові драми, але зилоти, що тримали владу в своїх руках, не здавалися. 17 липня взята була Тітом третя, внутрішня стіна Єрусалиму; 9 і 10 серпня був спалений Храм із тисячами його оборонців; 7 вересня взяте було й Горішнє Місто, Сіон. По цьому Єрусалим був зрівняний з землею, а його населення все було перенищене... За час війни загинуло понад мільйон юдеїв: „Кров його на нас і на дітей наших!“...

² Марта — вдова по Первосвященникові Йошуї (Ісусові) бен Гамалі, що був забитий в 68 р. разом з Первосвященником Ананом. Марта, за життя свого мужа, ходила до Храму тільки дорогою, вистеленою розкішними килимами, а під час облоги Єрусалиму в 70 році збирала й їла кізяки...

Розп'ючлива мати єдину дитину
Жадною вовчицею з'їла...
Спасаючи батько голодну родину,
Давав їй шматки свого тіла...

Та ось і по всьому: жертівною свічкою
Палає Святиня Святинь...
Кров остання завзятців червоною річкою
Омиває народ від гордінь...

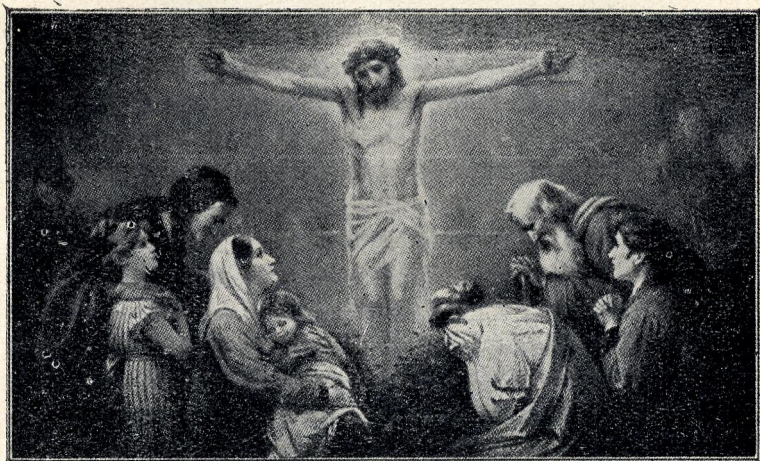
І закрились суворі Єгови повіки,
Святий Єрусалим гордо вмер...
І минулася слава юдейська навіки, —
Доостанку огонь все пожер...

IX.

Е п і л о г.

1.

Дари Відкуплення.

Ї полилася рікою наука Христова
По всіх тёмних паганських народах.
Благодать оживляюча Божого слова
Засвітила на сүші й на водах.

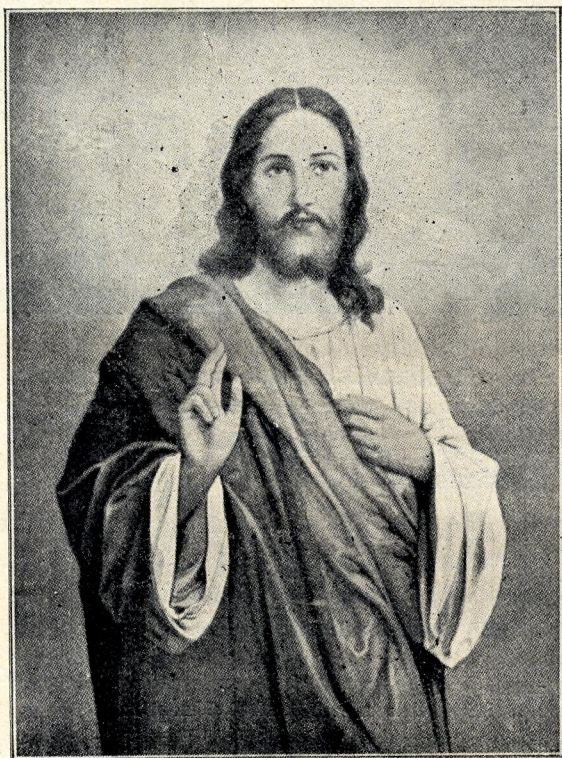
Горливо рознесли Апостоли всюди
Христову спасінну науку.
І всі Бога хвалили на повнії груди, —
Подав людям Господь Свою руку.

І вродила стокротно Кров Людського Сина,
Ця невинна Відкуплення Кров,
Бо знову обожилась Нею людина,
На землі розцвілася любов.

І відкрилися двері замкненого раю
Для Адамових грішних людей.
І Царство Небесне, широке без краю,
Відчинилось для Божих дітей.

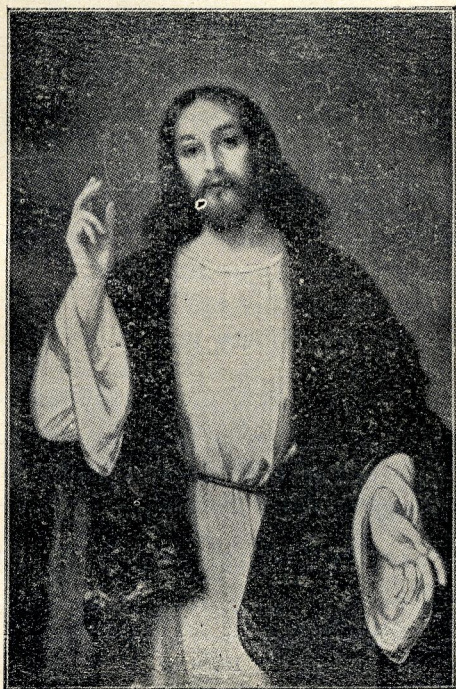
І смёртніі люди обóжились зно́ву,
Безсмертними стали вони.
І че́рез святу Кров спасе́нну Христову
Люди стали, як Бо́жі Сині́.

І поклалася Бо́жая правда повсю́ди
За основу но́вого життя́.
Один о́дному бра́тнями сталися люди,
Стало ра́єм доча́сне буття́.

Giovanni: Христос.

І згинула смерть поміж людьми навіки,
Як Господом скáраний тать.
Полилися спасіння цілющого ріки,
На зéмлю зійшла благодать!

Благословення Господнє на вас!

Ангел Хранитель.

Українська Скорбна Мати.

Моя Церкво Вкраїнська, ти Скорбная Мати,—
Тяжкий хрест й Воскресіння рожеве — це ти!
Довелось тобі мук по вінця зазнати,
Аж поки дійшла до своєї меті...

Ти в муках зродила свого ідеала, —
Щоб чистою стати, мов рання роса,
Щоб вікохати все, що від віку дістала,
Щоб його не пожёрла ворожа коса.

Моя Церкво Вкраїнська, ти Скорбная Мати,
Ти віками носила з терніни вінця,
Кували для тебе в'язничні ґрати
Сусіди, й чекали твого кінця...

Твоїх рідних дітей, що ти в болях зродила,
Забрали обманом сусіди собі...
І вони, яких плékала ти та любила,
Розпинають тебе в боротьбі...

Але люті Голгофські за віру терпіння,
Що тобі завдавали сусіди,
Привели тебе, Скорбную, до Воскресіння
Й до святої над ними побіди.

Моя Церкво Вкраїнська, ти Матінко рідна,—
Розпались навіки кайдани ворожі!
Ти вийшла з страждань найсвятіша, побідна, —
Уже світять тобі дні погоди!...

Апостольська Церкво моя Первозванна, —
Засій нам, як сонце ясне!
Окорми Україну, як чистая Мánна,
І розбрат навіки минé

Позбирай же любовно під матеріні крила
Усіх своїх рідних дітей,
Позбирай всіх своїх, кого в лоні носила,
Й пригорні до зболілих грудей!...

О душо роздєрта, о серце поранєне, —
Тєрпєливо вичікуй кінця в боротьбі!
Бо тільки спокоем, молитвою й розумом
Досягнєш ти щастя собі...

Нєхай натовп кричить про Пророків: „Розпни!”
І ведє їх на мўки розп'яття,
Хай за правду горять на Голгѳі Вони,
І вѳрог смієтьсѳ з них, брѳття, —
Воскрєснє по трьох днях розп'ятий Христос,
А з Ним правда потѳптана вєрнє!
Так поки налєжно в землі нє згниє,
Нє можє врожѳю дѳть зєрно...

Список знімків, не підписаних у книжці.

	Сторінки
Споочинок при втечі в Єгипет	13
Giovanni: Мадонна з Анголами	17
Giovanni: Мадонна з Христом-Дитиною	17
Giovanni: Свята Родина	18
Giovanni: Мадонна морська	19
Giovanni: Прочуття Марії	20
Giovanni: Голубина Мадонна	22
Giovanni: Божественний Учитель	25
Giovanni: Свята Родина при праці	26
Paul Beckert: Свята Родина	27
Sonino: Свята Родина при праці	28
H. Clementz: Дванадцятилітній Ісус у Храмi	30
Giovanni: Христос Садівник	32
Jos. Mathauser: Гефсиманія	33
Giovanni: Наука на озері.	37
Giovanni: Христос — Друг дітей.	39
Leonardo da Vinci: Тайна Вечеря	45
Z. за Leonardo da Vinci: Тайна Вечеря	46
Giovanni: Христос на Оливній Горі	48
A. Winner: Гефсиманія	49
Lindberg: Христос на Оливній горі	50
Jos. Mathauser: Голгофа	71
Oswald Wölkel: Розп'ятий	75
Prof. Martin Feuerstein: Скорбна Мати	81
Murillo: Мадонна	90
Jos. Untersberger: Прийдіте до мене всі	99

Малюнки взято з Дрезденських видань мистецького підприємства
А. G. May.

Хрест і Воскресіння

Сторінки

Присвята	3
--------------------	---

ЧАСТИНА ПЕРША: ПРОЛОГ. У НЕБІ СПЕРЕДВІКУ.

1. Бог Отець	4
2. Бог Син	5
3. Бог Дух Святий	5
4. Хори Анголів.	5

ЧАСТИНА ДРУГА: СКОРБНА МАТИ Й ЛЮДСЬКИЙ СИН.

1. Радуйся, Благодатная!	7
2. На людях благовоління	9
3. На Виводинах.	11
4. Лютує цар Ірод.	12
5. На чужині в Єгипті.	13
6. Женеться цар Ірод. Легенда	14
7. Сон. Легенда	17
8. Виноград. Легенда	18
9. Заступниця наша в негодах. Легенда	19
10. І меч душу просиє Тобі. Легенда	20
11. І сниться Ісусу. Легенда	21
12. Голубочки. Легенда	22
13. Глиняні горобці. Легенда.	23
14. Соняшне проміння. Легенда	23
15. Дитина Учитель. Легенда	25
16. Нехай візьме свого хреста. Легенда	26
17. Скорбна Мати. Легенда	27
18. Я Пастир добрий. Легенда	28

19.	Цар Юдейський. Легенда	29
20.	А Ісус зростав мудрістю	30
21.	Садівник. Легенда	32

ЧАСТИНА ТРЕТЯ: НА СЛУЖБІ НАРОДОВІ.

1.	І диявол Його випробовував	33
2.	Нема честі Пророку в отчизні своїй	35
3.	Хто Мати Моя?	36
4.	Служити Народу — служити то Богу!	37
5.	„Царство небесне належиться дітям”	39

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА: З Р А Д А.

1.	Син Людський повинен страждати	41
2.	Хай помре Людський Син!	41
3.	„На похорон тіло Моє намастила”	42
4.	Осанна!	43
5.	„Не робіте із Дому Отця Мого дому торгового!”	43
6.	Прощання	45
7.	Зрада	46
8.	„Радуйся, Вчителю!”	48
9.	„Нехай станеться воля Твоя!”	50
10.	„Кого ви шукаєте?”	52

ЧАСТИНА П'ЯТА: НЕПРАВДИВИЙ СУД.

1.	„За що ж б'єш Мене?” Суд у Анни	54
2.	І заплакав він гірко	55
3.	„Чи Ти справді Христос?” Суд у Кайяфи	56
4.	І настав день грізний	58
5.	„А що ж то є правда?” Суд у Пилата	58
6.	Чи Ти Цар Юдейський?	59
7.	Оце Чоловік!	60
8.	На всі запити — сумно мовчав. Суд у Ірода.	62
9.	„Відпусти нам Варавву!” Знов у Пилата	62
10.	„На нас Його кров!”	63
11.	Бичування	64

ЧАСТИНА ШОСТА: ГОЛГОФА.

1.	На Голгофу	66
2.	„Дочки Єрусалимські, не плачте за Мпою!”	68
3.	Нерукотворний Образ. Передання	70
4.	Хрест і Воскресіння	71
5.	Скорбна Мати під хрестом	72
6.	Перли. Легенда	73
7.	Син і Мати	74
8.	Прости їм, Мій Отче!	75
9.	Між злодіями	76
10.	Благорозумний розбійник. Легенда	77
11.	„Нащо Ти покинув Мене!”	79
12.	„Довершилось!”	80
13.	Страсна субота	81
14.	Воскресе із мертвих Учитель. Легенда	82

ЧАСТИНА СЬОМА: ВОСКРЕСІННЯ.

1.	Воскресе тридневен од гроба	84
2.	„Мамо!” Передання	85
3.	На світанку в неділю	86
4.	Пробудження Апостолів	87
5.	Бенкетує юдейська старшіна. Легенда	87
6.	Хмара забрала Його. Вознесення	88
7.	Огнінні язїки. Зшестя Св. Духа	89
8.	Радуйся, чиста Маріє! Успіння	90

ЧАСТИНА ВОСЬМА: „НА НАС ЙОГО КРОВ!”

1.	Юда	92
2.	День і ніч царя точить черва	92
3.	На Пилатових скелях. Легенда	93
4.	Ірод та Іродіяда	95
5.	У геєнну його!	96
6.	„На нас Його кров!”	97

ЧАСТИНА ДЕВ'ЯТА: Е П І Л О Г.

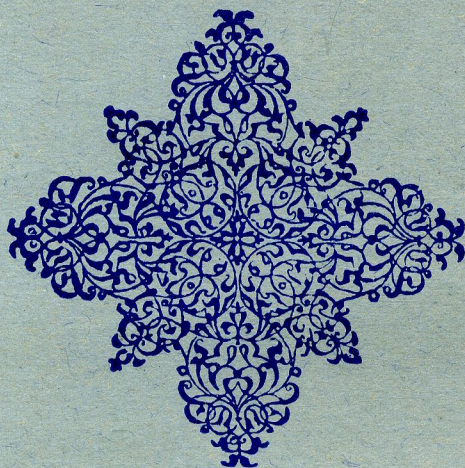
1. Дари Відкуплення	99
2. Українська Скорбна Мати	102
3. Вірю й надіюсь	103
Список знімків, не підписаних у книжці	104
Зміст книжки	105

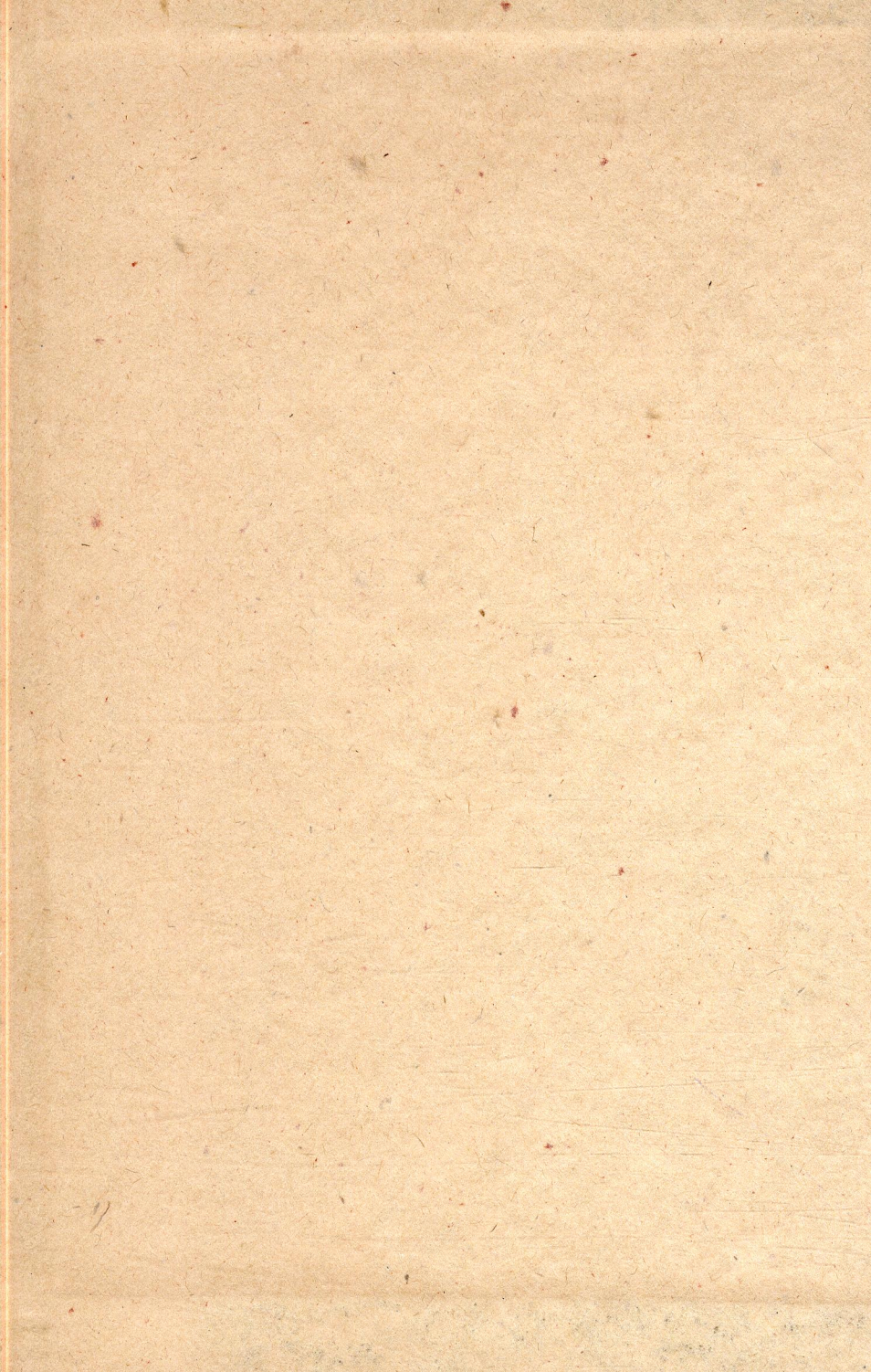
3,261
(1986p)

2001

PA

PA 2601y